

Σύνοψη Εισηγήσεων και Ομιλιών σύμφωνα με το Πρόγραμμα

και οργανωμένες ανά θεματική ενότητα

Ισχυροί Δήμοι, Ισχυρές Τοπικές Κοινωνίες για μια Ισχυρή Ελλάδα- Η επόμενη ημέρα απαιτεί μια νέα συμφωνία Κράτους και Αυτοδιοίκησης

Παρεμβάσεις υπουργών, κυβερνητικών στελεχών και εκπροσώπων της Αυτοδιοίκησης- Οι προτάσεις για ένα νέο μοντέλο οικονομικής αποκέντρωσης και βιώσιμων Δήμων

Με εξαιρετικά μεγάλη συμμετοχή και συγκεντρωμένο ενδιαφέρον συνεχίστηκαν την Παρασκευή 6 Νοεμβρίου, οι εργασίες του Ετήσιου Τακτικού Συνεδρίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ). Στο επίκεντρο του διαλόγου τέθηκαν τα δύο σημαντικότερα θέματα που απασχολούν τους Δήμους. Τα Θεσμικά και Οικονομικά της Αυτοδιοίκησης.

Παράλληλα διοργανώθηκαν κι άλλες παράλληλες συνεδρίες με βασικά θέματα:

- Περιβάλλον & Βιώσιμη Ανάπτυξη
- Τοπική Αυτοδιοίκηση και Κοινωνική Συνοχή
- Πολιτική Προστασία & Διαχείριση Κρίσεων
- Περιφερειακή Ανάπτυξη & Εδαφική Συνοχή
- Πολιτισμός, Παιδεία

Στο πλαίσιο της θεματικής «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Κοινωνική Συνοχή: Πολιτικές για την Οικογένεια, την Υγεία και την Απασχόληση» υπεγράφη Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ Κ.Ε.Δ.Ε. και Special Olympics Hellas, από τον Πρόεδρο της Κ.Ε.Δ.Ε., κ. Λάζαρο Κυρίζογλου και τον Πρόεδρο των Special Olympics Hellas, Πρέσβη επί τιμής, κ. Διονύσιο Κοδέλλα.

Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη, Ενέργεια, Απόβλητα και Υδάτινοι Πόροι

Λ. Κυρίζογλου: Συνέχιση του διαλόγου με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας για άμεσα και απτά αποτελέσματα

Για τις επαφές της ΚΕΔΕ με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ενημέρωσε το Συνέδριο ο **Πρόεδρος της ΚΕΔΕ, Λάζαρος Κυρίζογλου**. Όπως ανέφερε, πραγματοποιήθηκε συνάντηση του Προεδρείου της Ένωσης με τον αρμόδιο Υπουργό, το σύνολο της πολιτικής ηγεσίας και τους Γενικούς Γραμματείς του Υπουργείου, κατά την οποία τέθηκαν αναλυτικά τα ζητήματα που απασχολούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Σε συνέχεια της συνάντησης πραγματοποιήθηκαν **τρεις επιμέρους συναντήσεις με Υφυπουργούς και Γενικούς Γραμματείς**, με τη συμμετοχή του Α΄ Αντιπροέδρου της ΚΕΔΕ, Γρηγόρη Κωνσταντέλλου, και του Β΄ Αντιπροέδρου, Γιώργου Παπαναστασίου. Ο κ. Κυρίζογλου υπογράμμισε ότι ο διάλογος με το Υπουργείο θα συνεχιστεί, με στόχο την επίτευξη **άμεσων και απτών αποτελεσμάτων** για τα ζητήματα των Δήμων.

Γρ. Κωνσταντέλλος: «Η Αυτοδιοίκηση χρειάζεται ουσιαστικές λύσεις, όχι διαρκείς έκτακτες ενισχύσεις»

Στην οικονομική ασφυξία που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι, στο αυξημένο ενεργειακό κόστος και στην ανάγκη ουσιαστικής οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας επικεντρώθηκε η παρέμβαση του **Α΄ Αντιπροέδρου της ΚΕΔΕ και Δημάρχου Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Γρηγόρη Κωνσταντέλλου**. Απευθυνόμενος στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Νικόλαο Τσάφο, έθεσε το ζήτημα των υψηλών τιμολογίων ηλεκτρικής ενέργειας που επιβαρύνουν τους Δήμους, ζητώντας να τους δοθεί η δυνατότητα επιλογής ανταγωνιστικών επαγγελματικών τιμολογίων.

Ο κ. Κωνσταντέλλος υπογράμμισε ότι οι Δήμοι λαμβάνουν 38% λιγότερους πόρους σε σχέση με το 2009, ενώ έχουν αναλάβει 25% περισσότερες αρμοδιότητες, επισημαίνοντας ότι η διαρκής υποχρηματοδότηση οδηγεί σε συσσώρευση οφειλών, δανεισμό και μετακύλιση του κόστους στους δημότες μέσω της αύξησης των δημοτικών τελών. Αξιολογώντας τις εξαγγελίες του Πρωθυπουργού στο Συνέδριο, αναγνώρισε τη χρησιμότητα των πρόσθετων πόρων, εκτίμησε ωστόσο ότι οι ανακοινωθείσες πρωτοβουλίες δεν απαντούν στα βασικά και διαχρονικά αιτήματα της Αυτοδιοίκησης. Ειδική αναφορά έκανε στα 300 εκατ. ευρώ από το τέλος ταφής για δράσεις ανακύκλωσης, στα 240 εκατ. ευρώ για τις ενεργειακές οφειλές και στον διπλασιασμό της χρηματοδότησης για τη συντήρηση των σχολικών κτιρίων, τονίζοντας ότι απαιτούνται μόνιμες και επαρκείς χρηματοδοτικές λύσεις. Παράλληλα, αναφέρθηκε στον θεσμικό ρόλο των Υπηρεσιών Δόμησης, ζητώντας τη διασφάλιση του δημόσιου ελέγχου και της συμμετοχής των Δήμων στη διαμόρφωση της πολεοδομικής πολιτικής.

Κλείνοντας, ο Α΄ Αντιπρόεδρος της ΚΕΔΕ απηύθυνε **κάλεσμα για ενότητα της Αυτοδιοίκησης, πέρα από κομματικές αντιπαραθέσεις, και για τη διαμόρφωση ενός ισχυρού, κοινού και διεκδικητικού ψηφίσματος του Συνεδρίου**. Τόνισε ότι η ΚΕΔΕ οφείλει να διαμορφώσει μια ενιαία θεσμική θέση, η οποία θα αποτυπώνει τις πραγματικές ανάγκες των Δήμων και θα διεκδικεί επαρκή χρηματοδότηση, προσωπικό και διοικητική αυτοτέλεια. Τέλος, ανέδειξε την ανάγκη συστηματικής ενημέρωσης των πολιτών για την οικονομική κατάσταση και τις επιβαρύνσεις της Αυτοδιοίκησης, επισημαίνοντας ότι η ουσιαστική γνώση των προβλημάτων από την κοινωνία αποτελεί προϋπόθεση για την προώθηση αναγκαίων αλλαγών.

Λ. Ραβιόλος: «Από το να ακουγόμαστε, στο να αποφασίζουμε μαζί» – Επτά προτεραιότητες για την ενέργεια και το περιβάλλον

Επτά συγκεκριμένες προτεραιότητες για την ενεργειακή πολιτική, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενίσχυση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης παρουσίασε ο **Λευτέρης Ραβιόλος, Πρόεδρος της Επιτροπής Ενέργειας και Περιβάλλοντος της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Καρύστου**. Υπογράμμισε ότι οι Δήμοι πρέπει να αποκτήσουν ουσιαστικό και αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση των πολιτικών που επηρεάζουν τις τοπικές κοινωνίες, επισημαίνοντας ότι «η ελληνική περιφέρεια δεν ζητά απλώς να ακουστεί. Ζητά να υπολογιστεί».

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην **ανάγκη μείωσης του ενεργειακού κόστους των Δήμων**, παρουσιάζοντας στοιχεία σύμφωνα με τα οποία η ετήσια δαπάνη τους για ηλεκτρική ενέργεια ανήλθε σε περίπου 385 εκατ. ευρώ το 2025. Επανέφερε το αίτημα της ΚΕΔΕ για **μείωση της**

τιμής της κιλοβατώρας από τα 0,25–0,26 ευρώ στα 0,10 ευρώ, εκτιμώντας ότι το ετήσιο όφελος θα μπορούσε να προσεγγίσει τα 250 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, ζήτησε την αναμόρφωση του προγράμματος «Απόλλων», τη διευκόλυνση της λειτουργίας των δημοτικών ενεργειακών κοινοτήτων, την αντιμετώπιση των περιορισμών σύνδεσης στο δίκτυο και την επιτάχυνση των προγραμμάτων ενεργειακής αναβάθμισης «Φοίβος», «Αθηνά» και «Ηλέκτρα».

Ο κ. Ραβιόλος ανέδειξε **την ανάγκη αποφασιστικής συμμετοχής των Δήμων στον χωροταξικό σχεδιασμό και στην περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας**, ζητώντας δεσμευτική γνώμη των Δημοτικών Συμβουλίων για έργα στα διοικητικά τους όρια. Αναφέρθηκε στις θετικές προβλέψεις που προωθούνται στο νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ, επισημαίνοντας, ωστόσο, ότι απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση της συμμετοχής της Αυτοδιοίκησης. Παράλληλα, ζήτησε **αύξηση και ταχύτερη απόδοση των ανταποδοτικών τελών από τις ΑΠΕ**, επέκτασή τους σε νέες μορφές ενεργειακών εγκαταστάσεων και πρόβλεψη ανταποδοτικών ωφελειών για τους παράκτιους και νησιωτικούς Δήμους που επηρεάζονται από υπεράκτια αιολικά έργα.

Στις προτάσεις του περιλαμβάνονται επίσης η **θεσμοθέτηση σταθερών χρηματοδοτικών πόρων για την κλιματική ανθεκτικότητα**, με αξιοποίηση μέρους των εσόδων από τα δικαιώματα εκπομπών και το Τέλος Ανθεκτικότητας στην Κλιματική Κρίση, καθώς και η δημιουργία ειδικού προγράμματος δημοτικής ενεργειακής αυτονομίας. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην ανάγκη τεχνικής, οικονομικής και νομικής υποστήριξης των μικρών, ορεινών και νησιωτικών Δήμων, ώστε να μπορούν να ωριμάζουν και να υλοποιούν έργα. Έθεσε ακόμη το ζήτημα της **ασφάλειας δικαίου στις περιοχές Natura**, ζητώντας σαφή χρονοδιαγράμματα για τα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα και ουσιαστική συμμετοχή των Δήμων στον καθορισμό των ζωνών προστασίας.

Κλείνοντας, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ενέργειας και Περιβάλλοντος τόνισε ότι **η Αυτοδιοίκηση πρέπει να είναι συνδιαμορφωτής των αποφάσεων και όχι απλός αποδέκτης τους**, αναδεικνύοντας τη σημασία της θεσμικής συνεργασίας με την Κεντρική Διοίκηση. **«Δεν ζητάμε χάρη. Ζητάμε ισορροπία ανάμεσα σε ευθύνες και πόρους»**, υπογράμμισε, απευθύνοντας κάλεσμα ενότητας για τη διεκδίκηση ουσιαστικών λύσεων προς όφελος των Δήμων και των τοπικών κοινωνιών.

Κων/νος Ζέρβας: Οι στόχοι δεν αρκούν χωρίς πόρους και δυνατότητα εφαρμογής

Στις σοβαρές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι στη διαχείριση των αποβλήτων και των υδάτινων πόρων αναφέρθηκε ο **Κωνσταντίνος Ζέρβας, Πρόεδρος της Επιτροπής Διαχείρισης Υδάτων και Κυκλικής Οικονομίας της ΚΕΔΕ και Δημοτικός Σύμβουλος Θεσσαλονίκης**. Υπογράμμισε ότι οι αυξανόμενες υποχρεώσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν συνοδεύονται από τους αναγκαίους πόρους, τις υποδομές και το προσωπικό, με αποτέλεσμα να διευρύνεται η απόσταση ανάμεσα στον εθνικό σχεδιασμό και στην πραγματική δυνατότητα εφαρμογής του.

Παρουσιάζοντας στοιχεία για τη διαχείριση των αποβλήτων, επισήμανε ότι η ανακύκλωση στην Ελλάδα παραμένει περίπου στο 19%, έναντι 48,1% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, ενώ το 77,7% των αστικών αποβλήτων εξακολουθεί να οδηγείται σε ταφή. Επανέλαβε το πάγιο αίτημα της

ΚΕΔΕ για κατάργηση του τέλους ταφής, επισημαίνοντας ότι αποτελεί σημαντική οικονομική επιβάρυνση για τους Δήμους και τους δημότες. Αναφερόμενος στην ανακοίνωση επιστροφής μέρους των σχετικών πόρων, τόνισε ότι πρόκειται για χρήματα που έχουν ήδη καταβληθεί από την Αυτοδιοίκηση. Παράλληλα, ανέδειξε τις χρηματοδοτικές ανάγκες για την ολοκλήρωση των μονάδων επεξεργασίας αποβλήτων και την αναβάθμιση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων, έδωσε έμφαση στην αναβάθμιση του συστήματος ανακύκλωσης συσκευασιών και του μπλε κάδου, στην ανάπτυξη χωριστών ρευμάτων συλλογής και στην αντιμετώπιση της ανεξέλεγκτης απόθεσης αποβλήτων εκσκαφών και κατεδαφίσεων.

Στον τομέα της διαχείρισης των υδάτων, ο κ. Ζέρβας ανέδειξε την ανάγκη εκσυγχρονισμού των δικτύων ύδρευσης, περιορισμού των απωλειών νερού και μείωσης του ενεργειακού κόστους των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) και επανέλαβε τη σταθερή θέση της ΚΕΔΕ για τη διαφύλαξη του δημόσιου χαρακτήρα του νερού, εκφράζοντας επιφυλάξεις για την υποχρεωτική ένταξη ΔΕΥΑ στην ΕΥΔΑΠ και στην ΕΥΑΘ χωρίς προηγούμενη ουσιαστική διαβούλευση. Κλείνοντας, υπογράμμισε ότι η Αυτοδιοίκηση διεκδικεί επαρκείς πόρους, σαφείς αρμοδιότητες και πραγματική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, ώστε οι πολιτικές διαχείρισης αποβλήτων και υδάτων να μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά και με βιώσιμο τρόπο.

Μ. Κοκοσάλης: «Οι πολεοδομίες να παραμείνουν στους δήμους» – Παρεμβάσεις για τους οικισμούς, την οδοποιία και τη χρηματοδότηση των υποδομών

Στα κρίσιμα ζητήματα του πολεοδομικού σχεδιασμού, της διαχείρισης των δημοτικών υποδομών και της χρηματοδότησης των αναγκαίων μελετών αναφέρθηκε ο **Μανώλης Κοκοσάλης, Πρόεδρος της Επιτροπής Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Αρχανών-Αστερουσίων**. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην οριοθέτηση των οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων, ζητώντας να ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες μορφολογικές και χωροταξικές συνθήκες κάθε περιοχής, στην επιδείνωση της κατάστασης του οδικού δικτύου εντός των οικισμών, εξαιτίας και των επανειλημμένων εκσκαφών για την εγκατάσταση οπτικών ινών και άλλων δικτύων, συχνά χωρίς επαρκή συντονισμό με τους Δήμους και ζήτησε τη δημιουργία ειδικού χρηματοδοτικού εργαλείου για την αποκατάσταση και συντήρηση της δημοτικής οδοποιίας.

Ο κ. Κοκοσάλης επανέλαβε τη θέση της ΚΕΔΕ για τη διατήρηση των Υπηρεσιών Δόμησης στους Δήμους, εκφράζοντας την αντίθεσή του στον σχεδιασμό μεταφοράς τους στο Κτηματολόγιο. Όπως επισήμανε, η αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών προϋποθέτει επαρκή στελέχωση, ενιαίες οδηγίες εφαρμογής της νομοθεσίας και αποτελεσματικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, χωρίς να αποδυναμώνεται ο θεσμικός ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Τέλος, ανέδειξε το σημαντικό κόστος εκπόνησης των υποχρεωτικών μελετών και σχεδίων, όπως τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, τα Σχέδια Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων και τα σχέδια διαχείρισης νερού, τα οποία αποτελούν συχνά προϋπόθεση πρόσβασης σε χρηματοδοτικά προγράμματα. Υπογράμμισε ότι οι Δήμοι, ιδιαίτερα οι οικονομικά ασθενέστεροι, κινδυνεύουν να αποκλειστούν από αναγκαίες χρηματοδοτήσεις λόγω έλλειψης πόρων και προσωπικού για την έγκαιρη ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών κι έτσι ζήτησε ουσιαστική οικονομική και τεχνική υποστήριξη των Δήμων, τονίζοντας ότι δεν μπορούν να τους

επιβάλλονται διαρκώς νέες υποχρεώσεις χωρίς να διασφαλίζονται τα μέσα για την εκπλήρωσή τους.

Γ. Μαρινάκης: «Δεν αρκεί να ρυθμίσουμε τις παλιές οφειλές των ΔΕΥΑ – Πρέπει να σταματήσουμε να δημιουργούμε νέες»

Στην ανάγκη ουσιαστικής αντιμετώπισης του ενεργειακού κόστους και διασφάλισης της βιωσιμότητας των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης αναφέρθηκε ο Γιώργος Μαρινάκης, Πρόεδρος της ΕΔΕΥΑ και Δήμαρχος Ρεθύμνου. Ο κ. Μαρινάκης ζήτησε τη διαμόρφωση ειδικού, δίκαιου και προβλέψιμου τιμολογίου ηλεκτρικής ενέργειας για τις ΔΕΥΑ, ώστε να μπορούν να καταρτίζουν βιώσιμους προϋπολογισμούς και να αποφεύγεται η μετακύλιση του αυξημένου κόστους στους καταναλωτές. Παρουσιάζοντας σχετική μελέτη της ΕΔΕΥΑ, ανέφερε ότι, εάν οι επιχειρήσεις πλήρωναν ηλεκτρικό ρεύμα με τιμή 0,17 ευρώ ανά κιλοβατώρα, οι συνολικές ενεργειακές οφειλές τους θα διαμορφώνονταν περίπου στα 53 εκατ. ευρώ, τη στιγμή που οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης οφείλουν προς αυτές περίπου 63 εκατ. ευρώ. «Δεν αρκεί να ρυθμίσουμε τις παλιές οφειλές. Πρέπει να σταματήσουμε να δημιουργούμε νέες», τόνισε χαρακτηριστικά.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην ανάγκη ολοκληρωμένης διαχείρισης των υδάτινων πόρων, επισημαίνοντας ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε, το 80%–85% της συνολικής κατανάλωσης νερού στη χώρα κατευθύνεται στην άρδευση. Ζήτησε να δοθεί μεγαλύτερη προτεραιότητα στον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών δικτύων, στη μείωση των απωλειών και στην αξιοποίηση σύγχρονων συστημάτων παρακολούθησης της κατανάλωσης, αντί η σχετική συζήτηση να περιορίζεται στη λειτουργία των ΔΕΥΑ.

Στο θεσμικό πεδίο, αναφέρθηκε στη συμφωνία με το Υπουργείο Εσωτερικών για τη διαμόρφωση αυστηρότερου Κώδικα λειτουργίας των ΔΕΥΑ, με σαφείς κανόνες δημοσιονομικής διαχείρισης, διαφάνειας και λογοδοσίας. Κλείνοντας, υπογράμμισε τον κοινωφελή χαρακτήρα των δημοτικών επιχειρήσεων ύδρευσης, επισημαίνοντας ότι βασικό κριτήριο επιτυχίας τους πρέπει να παραμένει η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχουν στους πολίτες και όχι η οικονομική απόδοση.

Π. Σημανδηράκης: Κίνδυνος πρόσθετης οικονομικής επιβάρυνσης των Δήμων από τις καθυστερήσεις στα έργα διαχείρισης αποβλήτων

Στις καθυστερήσεις χρηματοδότησης και υλοποίησης των αναγκαίων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων, καθώς και στον κίνδυνο μετακύλισης πρόσθετου κόστους στους Δήμους και στους πολίτες, αναφέρθηκε ο **Παναγιώτης Σημανδηράκης, Πρόεδρος του Δικτύου ΦοΔΣΑ και Δήμαρχος Χανίων**. Υπογράμμισε ότι οι χρηματοδοτικές ευκαιρίες δεν είναι ανεξάντλητες και ότι η Αυτοδιοίκηση βρίσκεται αντιμέτωπη με αυστηρές ευρωπαϊκές υποχρεώσεις, χωρίς να έχουν προχωρήσει με τον απαιτούμενο ρυθμό οι επενδύσεις σε υποδομές επεξεργασίας αποβλήτων και συστήματα ανακύκλωσης.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην αναθεώρηση της πρόσκλησης χρηματοδότησης των νέων έργων, επισημαίνοντας ότι η σύνδεση μέρους της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης με την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων ανακύκλωσης ενδέχεται να δημιουργήσει σημαντικές πρόσθετες

υποχρεώσεις για τους ΦοΔΣΑ. Ο κ. Σημανδηράκης ανέδειξε επίσης το ζήτημα της οικονομικής αυτοτέλειας των Δήμων και των περιορισμών στη δυνατότητα αξιοποίησης ίδιων πόρων για τη στήριξη των ανταποδοτικών υπηρεσιών καθαριότητας. Κλείνοντας, υπογράμμισε ότι οι Δήμοι χρειάζονται σταθερή χρηματοδότηση, ουσιαστική δυνατότητα διαχείρισης των πόρων τους και συγκεκριμένες απαντήσεις για την υλοποίηση των αναγκαίων υποδομών, ώστε να συνεχίσουν να παρέχουν αποτελεσματικές υπηρεσίες καθαριότητας χωρίς να οδηγούνται σε οικονομικό αδιέξοδο.

Μ. Σούκουλη: Συνάντηση εργασίας για τα Τοπικά και Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια

Στη σημασία του ολοκληρωμένου χωρικού σχεδιασμού ως βασικής προϋπόθεσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος αναφέρθηκε η **Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αρμόδια για θέματα Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος, Μαριλένα Σούκουλη**. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε και στη μεταρρύθμιση του συστήματος έκδοσης οικοδομικών αδειών, ενώ ανακοίνωσε ότι στις 25 Νοεμβρίου θα πραγματοποιηθεί συνάντηση εργασίας στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με τη συμμετοχή της πολιτικής ηγεσίας, εκπροσώπων της Αυτοδιοίκησης και μελετητών, για την εξέταση των επόμενων βημάτων ολοκλήρωσης και θεσμοθέτησης των πολεοδομικών σχεδίων.

Ν. Τσάφος: Σχεδιασμός ειδικού σταθερού τιμολογίου ηλεκτρικής ενέργειας για τους Δήμους σε συνεργασία με τη ΔΕΗ

Στις παρεμβάσεις για τη μείωση του ενεργειακού κόστους των Δήμων και την ενίσχυση της ενεργειακής τους αυτονομίας αναφέρθηκε ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Νικόλαος Τσάφος, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον σχεδιασμό ειδικού σταθερού τιμολογίου ηλεκτρικής ενέργειας για τους Δήμους, σε συνεργασία με τη ΔΕΗ. Όπως επισήμανε, στόχος είναι να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη προβλεψιμότητα στο ενεργειακό κόστος των δημοτικών υπηρεσιών, διευκρινίζοντας ωστόσο ότι η διαμόρφωση ενός ανταγωνιστικού σταθερού τιμολογίου θα καταστεί ευκολότερη μετά την αποκλιμάκωση της ενεργειακής κρίσης, με πιθανό ευνοϊκότερο χρονικό ορίζοντα την περίοδο μετά τον χειμώνα.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στον επανασχεδιασμό του προγράμματος «Απόλλων» και στη δυνατότητα των Δήμων να παράγουν και να καταναλώνουν τη δική τους ηλεκτρική ενέργεια. Αναγνωρίζοντας τις καθυστερήσεις που σημειώθηκαν μετά τη διαπίστωση ότι τα έργα δεν μπορούσαν να υλοποιηθούν εντός των χρονοδιαγραμμάτων του Ταμείου Ανάκαμψης, παρουσίασε τις παρεμβάσεις για τη διαμόρφωση ενός λειτουργικότερου πλαισίου αυτοκατανάλωσης και την αντιμετώπιση των περιορισμών σύνδεσης στο ηλεκτρικό δίκτυο. Παράλληλα, αναφέρθηκε στη χρηματοδότηση ύψους 50 εκατ. ευρώ για συστήματα αποθήκευσης ενέργειας, με στόχο την υποστήριξη των δημοτικών ενεργειακών έργων. Ο κ. Τσάφος ανακοίνωσε επίσης τη διάθεση άνω των 150 εκατ. ευρώ για τα προγράμματα «Φοίβος», «Αθηνά» και «Ηλέκτρα», προκειμένου να προχωρήσουν έργα ενεργειακής αναβάθμισης σχολείων, δημοτικών και δημόσιων κτιρίων που είχαν αντιμετωπίσει δυσκολίες υλοποίησης.

Τέλος, υπογράμμισε την ανάγκη ταχύτερης απόδοσης των ανταποδοτικών τελών από τις ΑΠΕ στις τοπικές κοινωνίες, ενώ γνωστοποίησε ότι σε υπό συζήτηση νομοσχέδιο προβλέπεται η θέσπιση ανταποδοτικού τέλους και για τα κέντρα δεδομένων (data centers) και επανέλαβε τη

σημασία της συνεργασίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την αντιμετώπιση των ενεργειακών προκλήσεων και την προώθηση έργων που θα περιορίζουν μακροπρόθεσμα το λειτουργικό κόστος των Δήμων.

Μ. Γραφάκος: Επιτάχυνση των έργων διαχείρισης αποβλήτων και στόχος χρηματοδότησης έως 95% για τις νέες μονάδες

Στην ανάγκη επιτάχυνσης των έργων διαχείρισης αποβλήτων, ανακύκλωσης και αστικών λυμάτων αναφέρθηκε ο **Μανώλης Γραφάκος, Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας**, υπογραμμίζοντας ότι οι ευρωπαϊκές υποχρεώσεις και τα αυστηρά χρονοδιαγράμματα δεν επιτρέπουν περαιτέρω καθυστερήσεις. Αναγνωρίζοντας τις δυσκολίες που έχουν παρουσιαστεί, επισήμανε ότι η χώρα διαθέτει πλέον έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό, με 13 Ολιστικά Σχέδια Χωριστής Συλλογής, ένα για κάθε Περιφέρεια, τα οποία προβλέπουν συγκεκριμένες, κοστολογημένες παρεμβάσεις για την ενίσχυση της ανακύκλωσης.

Ιδιαίτερη αναφορά, μεταξύ άλλων, έκανε στη μεταρρύθμιση του συστήματος ανακύκλωσης και στην προώθηση του Συστήματος Επιστροφής Εγγύησης Συσκευασιών (DRS) και στην αναδιοργάνωση του υφιστάμενου συστήματος ανακύκλωσης, με περισσότερες επενδύσεις και σύνδεση των δράσεων με τις πραγματικές ανάγκες των Δήμων. Σε ό,τι αφορά τις μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων, γνωστοποίησε ότι βρίσκονται σε εξέλιξη συζητήσεις για τη διασφάλιση δημόσιας χρηματοδότησης που θα μπορούσε να φτάσει στο 90%–95% του επιλέξιμου κόστους, διευκρινίζοντας ότι απαιτείται προηγουμένως η ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών κρατικών ενισχύσεων.

Αναφερόμενος στο τέλος ταφής, επισήμανε ότι προχωρά η διαδικασία επιστροφής πόρων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση μέσω χρηματοδότησης συγκεκριμένων δράσεων ανακύκλωσης και χωριστής συλλογής. Επιπλέον, αναφέρθηκε στα 72 έργα διαχείρισης αστικών λυμάτων που προχώρησαν μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αναγνωρίζοντας τη συμβολή των Δήμων και των ΔΕΥΑ. Παράλληλα, υπογράμμισε τις νέες υποχρεώσεις που απορρέουν από την ευρωπαϊκή Οδηγία για τα αστικά λύματα, η οποία επεκτείνει τις απαιτήσεις επεξεργασίας σε οικισμούς άνω των 1.000 ισοδύναμων κατοίκων. Τέλος, κΚάλεσε τους Δήμους να προχωρήσουν από τώρα στην ωρίμανση των αναγκαίων έργων, ώστε να αξιοποιηθούν οι χρηματοδοτικές δυνατότητες της επόμενης προγραμματικής περιόδου και να τηρηθούν οι ευρωπαϊκές προθεσμίες έως το 2035.

Πέτρος Βαρελίδης: «Κάθε μεταρρύθμιση πρέπει τελικά να κριθεί στο πεδίο»

Στη σημασία της συνεργασίας μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη διαμόρφωση και εφαρμογή των περιβαλλοντικών πολιτικών αναφέρθηκε ο **Πέτρος Βαρελίδης, Γενικός Γραμματέας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας**. Υπογράμμισε ότι ο διάλογος με τους Δήμους είναι ουσιαστικός και μπορεί να επηρεάζει τη διαμόρφωση των τελικών αποφάσεων, αναφέροντας ως χαρακτηριστικό παράδειγμα τις αλλαγές που προέκυψαν στον αρχικό σχεδιασμό των μεταρρυθμίσεων για την ύδρευση, την ΕΥΔΑΠ και την ΕΥΑΘ. Αναγνώρισε, παράλληλα, τις δυσκολίες που δημιουργούν η

υποστελέχωση, η υποχρηματοδότηση και οι διοικητικές δυσλειτουργίες στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στα Προεδρικά Διατάγματα προστασίας των περιοχών Natura 2000, επισημαίνοντας ότι αποτελούν ουσιαστικά εργαλεία χωρικού σχεδιασμού, καθώς καθορίζουν χρήσεις γης και επιτρεπόμενες δραστηριότητες σε περιοχές που καλύπτουν περίπου το 30% της έκτασης της χώρας. Όπως ανέφερε, για περίπου το 78% των περιοχών Natura έχει προχωρήσει σε σημαντικό βαθμό η εκπόνηση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, οι οποίες αποτελούν την επιστημονική βάση για την έκδοση των σχετικών Προεδρικών Διαταγμάτων. Ο κ. Βαρελίδης διευκρίνισε ότι υπάρχει δυνατότητα διορθώσεων στον σχεδιασμό, εφόσον αυτές τεκμηριώνονται επαρκώς και ακολουθούν τις προβλεπόμενες διαδικασίες.

Κλείνοντας, επανέλαβε τη διαθεσιμότητα του Υπουργείου για συνεχή και ουσιαστικό διάλογο με όλους τους Δήμους, με στόχο τη διαμόρφωση εφαρμόσιμων λύσεων που θα συνδυάζουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος με τις ανάγκες και τις αναπτυξιακές προοπτικές των τοπικών κοινωνιών.

Ισχυρή Τοπική Αυτοδιοίκηση: Οικονομική Αυτοτέλεια & Αξιοποίηση Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων

Με κεντρικό μήνυμα την ανάγκη για οικονομικά αυτοτελείς, ισχυρούς και αναπτυξιακά ικανούς Δήμους πραγματοποιήθηκε στην Καλαμάτα η θεματική ενότητα του ετήσιου συνεδρίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) με τίτλο **«Ισχυρή Τοπική Αυτοδιοίκηση: Οικονομική Αυτοτέλεια & Αξιοποίηση Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων»**.

Οι εκπρόσωποι της Αυτοδιοίκησης ανέδειξαν την ολοένα αυξανόμενη απόσταση ανάμεσα στις αρμοδιότητες που αναλαμβάνουν οι Δήμοι και στους διαθέσιμους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, ζητώντας ένα σταθερό και διαφανές σύστημα χρηματοδότησης, προσαρμοσμένο στις πραγματικές ανάγκες κάθε Δήμου.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στην ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης, στη νέα προγραμματική περίοδο 2028-2034, στην ενεργειακή επιβάρυνση, αλλά και στην ανάγκη να διαμορφωθεί μια νέα δημοσιονομική συμφωνία μεταξύ Κράτους και Αυτοδιοίκησης.

Γιώργος Παπαναστασίου: «Αρμοδιότητες χωρίς πόρους – Η Αυτοδιοίκηση δεν μπορεί να καλύψει ούτε το μισθολογικό κόστος»

Σαφές μήνυμα για την ανάγκη ουσιαστικής οικονομικής αυτοτέλειας των Δήμων έστειλε ο Δήμαρχος Αγρινίου και Β΄ Αντιπρόεδρος της ΚΕΔΕ, Γιώργος Παπαναστασίου. Όπως επισήμανε, παρά την αύξηση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων τα τελευταία χρόνια, η άνοδος του λειτουργικού και κυρίως του μισθολογικού κόστους έχει απορροφήσει τη χρηματοδοτική ενίσχυση. Ενδεικτικά ανέφερε ότι στον Δήμο Αγρινίου η μισθοδοσία από περίπου 10 εκατ. ευρώ το 2019 ξεπέρασε τα 16 εκατ. ευρώ το 2025. Παράλληλα, ο Δήμος έλαβε περίπου 3 εκατ. ευρώ πρόσθετους πόρους από τους ΚΑΠ κατά την ίδια περίοδο, οι οποίοι ουσιαστικά απορροφήθηκαν από την αύξηση της μισθοδοσίας.

«Σήμερα υπάρχει μια αντίφαση: αρμοδιότητες χωρίς πόρους», υπογράμμισε, σημειώνοντας ότι περισσότερα από 100 Δήμοι της χώρας αντιμετωπίζουν αντίστοιχα προβλήματα, με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται ακόμη και να καλύψουν τις βασικές λειτουργικές τους ανάγκες.

Ο κ. Παπαναστασίου αναφέρθηκε επίσης στη μελέτη της ΚΕΔΕ και της ΕΕΤΑΑ για το πραγματικό λειτουργικό κόστος των Δήμων, η οποία καταγράφει τις οικονομικές ανάγκες και το χρηματοδοτικό έλλειμμα της Αυτοδιοίκησης. Ζήτησε η κατανομή των πόρων να γίνεται με απόλυτα διαφανή κριτήρια και με βάση τις πραγματικές ανάγκες κάθε Δήμου, τονίζοντας ότι Κράτος και Αυτοδιοίκηση έχουν κοινή ευθύνη και πρέπει να λειτουργούν ως σύμμαχοι προς όφελος του πολίτη.

Δημήτρης Μαραβέλιας: Η ΕΕΤΑΑ στηρίζει τους μικρούς, ορεινούς και νησιωτικούς Δήμους

Στον καθοριστικό ρόλο της ΕΕΤΑΑ ως επιστημονικού και υποστηρικτικού φορέα της Αυτοδιοίκησης αναφέρθηκε ο Πρόεδρός της, Δημήτρης Μαραβέλιας. Όπως σημείωσε, η ΚΕΔΕ ανέθεσε στην ΕΕΤΑΑ την αποτύπωση του ελάχιστου λειτουργικού κόστους των Δήμων, μέσα από μια επιστημονική εργασία που συγκεντρώνει στοιχεία και αναδεικνύει τις πραγματικές ανάγκες της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης.

Ο ίδιος αναγνώρισε ότι, παρά την ύπαρξη χρηματοδοτικών εργαλείων, οι Δήμοι δεν διαθέτουν τις ίδιες δυνατότητες πρόσβασης σε αυτά. Η υποστελέχωση και η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού σε αρκετούς Δήμους αποτελούν σοβαρά εμπόδια στην ωρίμανση προτάσεων και στη διεκδίκηση χρηματοδοτήσεων.

«Θα βοηθήσουμε ως ΕΕΤΑΑ τους μικρούς, νησιωτικούς και ορεινούς Δήμους», τόνισε, επισημαίνοντας ότι η ισόρροπη ανάπτυξη προϋποθέτει τη συνεργασία ολόκληρης της δημόσιας διοίκησης.

Αντώνης Γκουντάρας: Επτά και πλέον διεκδικήσεις για ισότιμη πρόσβαση στα χρηματοδοτικά εργαλεία

Την ανάγκη να αποκτήσει η Αυτοδιοίκηση ουσιαστικό ρόλο στον σχεδιασμό των χρηματοδοτικών προγραμμάτων ανέδειξε ο Πρόεδρος της Επιτροπής Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Αγιάς, Αντώνης Γκουντάρας.

Όπως υπογράμμισε, τα χρηματοδοτικά προγράμματα αποτελούν αναγκαίο εργαλείο για τη βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, ωστόσο η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση εξακολουθεί να μην συμμετέχει στον βαθμό που απαιτείται στη διαμόρφωσή τους. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στη νέα προγραμματική περίοδο 2028-2034, χαρακτηρίζοντάς την σημαντική ευκαιρία για τη σύνδεση της εθνικής και περιφερειακής πολιτικής με τις πραγματικές τοπικές ανάγκες.

Η ΚΕΔΕ διεκδικεί:

- Θεσμική θωράκιση του ρόλου της Αυτοδιοίκησης
- Διακριτό ρόλο για τις δημοτικές επενδύσεις
- Ισότιμη πρόσβαση όλων των Δήμων στη χρηματοδότηση

- Τεχνική υποστήριξη, ιδιαίτερα στους μικρούς Δήμους
- Καλύτερο συντονισμό των χρηματοδοτικών εργαλείων
- Ολοκληρωμένες χωρικές παρεμβάσεις
- Απλούστευση των διαδικασιών
- Διασφάλιση της βιωσιμότητας των έργων

Γιάννης Μουράτογλου: Το 2027 έτος καμπής – Μείωση μεταβιβάσεων κατά 670 εκατ. Ευρώ

Μια ολοκληρωμένη εικόνα των οικονομικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι παρουσίασε ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών της ΚΕΔΕ και Δημοτικός Σύμβουλος Έδεσσας, Γιάννης Μουράτογλου.

Όπως επισήμανε, η Αυτοδιοίκηση βρίσκεται μπροστά σε μια κρίσιμη μετάβαση, καθώς ολοκληρώνεται ο κύκλος των χρηματοδοτήσεων του Ταμείου Ανάκαμψης, ενώ αυξάνονται οι ανάγκες για κλιματική προστασία, ψηφιακό μετασχηματισμό, κοινωνικές υπηρεσίες και αντιμετώπιση του δημογραφικού.

Παρά την αύξηση των ΚΑΠ από περίπου 1,78 δισ. ευρώ το 2019 σε περίπου 3,3 δισ. ευρώ το 2026, το πραγματικό λειτουργικό κόστος των Δήμων έχει αυξηθεί σημαντικά. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε, οι λειτουργικές δαπάνες έχουν επιβαρυνθεί κατά περισσότερο από 1,5 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το 2019.

Ιδιαίτερα ανησυχητικές είναι οι προβλέψεις του Προσχεδίου Κρατικού Προϋπολογισμού 2027:

- Το πλεόνασμα των ΟΤΑ προβλέπεται να μειωθεί από 183 εκατ. ευρώ σε μόλις 41 εκατ. ευρώ.
- Οι μεταβιβάσεις προς τους ΟΤΑ μειώνονται κατά περίπου 670 εκατ. ευρώ.
- Οι επενδυτικές δαπάνες περιορίζονται κατά περίπου 668 εκατ. ευρώ.
- Το κόστος προσωπικού αυξάνεται κατά περίπου 159 εκατ. ευρώ.

Ο κ. Μουράτογλου προειδοποίησε ότι η επόμενη περίοδος θα είναι ιδιαίτερα απαιτητική, καθώς το βασικό ζητούμενο δεν θα είναι απλώς η εξασφάλιση νέων επενδυτικών προσκλήσεων, αλλά η δυνατότητα των Δήμων να χρηματοδοτούν με βιώσιμο τρόπο τις καθημερινές τους λειτουργίες.

Στο πλαίσιο αυτό παρουσίασε την πρόταση για ένα **«Εθνικό Σχέδιο Οικονομικής Αυτοτέλειας και Βιωσιμότητας των Δήμων 2027-2030»**, με έξι στρατηγικούς πυλώνες:

1. Νέα δημοσιονομική συμφωνία Κράτους και Αυτοδιοίκησης, με αυτόματη σύνδεση των ΚΑΠ με τα φορολογικά έσοδα.
2. Δημιουργία Εθνικού Ταμείου Δημοτικών Υποδομών για την περίοδο μετά το Ταμείο Ανάκαμψης.
3. Ενεργειακή αυτονομία των Δήμων, με φωτοβολταϊκά, ενεργειακές κοινότητες και αναβάθμιση υποδομών.
4. Θεσμοθέτηση Δημοτικού Κλιματικού Ταμείου.

5. Νέο μοντέλο στελέχωσης των Δήμων, με κάλυψη των κρίσιμων ελλείψεων προσωπικού.
6. Ενίσχυση των ιδίων εσόδων των Δήμων μέσω θεσμικών αλλαγών και επιστροφής πόρων στην Αυτοδιοίκηση.

«Η οικονομική αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν αποτελεί συντεχνιακό αίτημα. Αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και τη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών», τόνισε.

Το συνέδριο της Καλαμάτας, σύμφωνα με τον ίδιο, πρέπει να αποτελέσει την αφετηρία μιας νέας συμφωνίας Κράτους και Αυτοδιοίκησης, με στόχο τη μετάβαση από τη χρηματοδοτική εξάρτηση σε ένα μοντέλο δημοσιονομικά αυτόνομων και ανθεκτικών Δήμων.

Γιάννης Γούπιος: Η υποστελέχωση εμποδίζει την αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων

Στα ευρήματα της μελέτης «Καταγραφή και αποτύπωση λειτουργικού κόστους των ΟΤΑ» αναφέρθηκε ο Διευθυντής Οικονομικής Ανάπτυξης, Οργάνωσης και Περιβάλλοντος της ΕΕΤΑΑ, Γιάννης Γούπιος.

Παρουσιάζοντας τα στοιχεία της μελέτης, στάθηκε στις σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των Δήμων, στις νέες αρμοδιότητες που μεταφέρθηκαν στην Αυτοδιοίκηση χωρίς την αντίστοιχη μεταφορά πόρων και προσωπικού, αλλά και στις σοβαρές ελλείψεις σε κρίσιμες ειδικότητες.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην έλλειψη μηχανικών και στελεχών πληροφορικής, η οποία δημιουργεί σημαντικά τεχνικά προβλήματα, περιορίζει την αποτελεσματικότητα των δημοτικών υπηρεσιών και δυσκολεύει την ωρίμανση και υλοποίηση έργων. Παράλληλα, ανέδειξε την περιορισμένη πραγματική δυνατότητα των Δήμων να εξασφαλίζουν ίδια έσοδα και να καλύπτουν τις αυξημένες ανάγκες τους χωρίς την αναγκαία κρατική χρηματοδότηση.

Σταύρος Παπασταύρου: Χρηματοδοτήσεις 325 εκατ. ευρώ και παρεμβάσεις για το ενεργειακό κόστος των Δήμων

Στις κυβερνητικές πρωτοβουλίες για την οικονομική και ενεργειακή ενίσχυση της Αυτοδιοίκησης αναφέρθηκε ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Σταύρος Παπασταύρου.

Αναγνωρίζοντας τον καθοριστικό ρόλο των Δήμων στην κοινωνική συνοχή, την τοπική ανάπτυξη και την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης, υπογράμμισε ότι «αν δεν υπάρχουν ισχυροί Δήμοι, δεν μπορεί να υπάρξει ισχυρή Ελλάδα».

Ο υπουργός αναφέρθηκε στις ακόλουθες παρεμβάσεις και χρηματοδοτικές πρωτοβουλίες:

- **325 εκατ. ευρώ από πόρους του τέλους ταφής**, μέσω νέας πρόσκλησης χρηματοδότησης που προγραμματίζεται για τα τέλη Νοεμβρίου 2026, με αρχικό ορίζοντα τον Απρίλιο του 2027.
- **240 εκατ. ευρώ για τις ΔΕΥΑ**, για την αντιμετώπιση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τους παρόχους ενέργειας.
- **50 εκατ. ευρώ για την προμήθεια μπαταριών**, με στόχο την αποθήκευση της παραγόμενης ενέργειας.
- Συνέχιση των προγραμμάτων «Φοίβος» και «Αθηνά».

- Αναδιαμόρφωση του προγράμματος «Απόλλων» μέσα από ομάδα εργασίας μεταξύ ΥΠΕΝ και ΚΕΔΕ.
- Υλοποίηση έξι προγραμμάτων από το Πράσινο Ταμείο.

Παράλληλα, ανακοίνωσε ότι το υπουργείο προχωρά σε ρύθμιση των χρεών των Δήμων, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε απομείωση οφειλών έως και 60 εκατ. ευρώ, ενώ γνωστοποίησε ότι καταβάλλεται προσπάθεια για τη διαμόρφωση ειδικού τιμολογίου ηλεκτρικής ενέργειας για τους Δήμους, λαμβάνοντας υπόψη τον κοινωφελή χαρακτήρα των υπηρεσιών τους.

Αναφορικά με τις Υπηρεσίες Δόμησης, σημείωσε ότι εξετάζεται η δημιουργία ενιαίου κεντρικού συστήματος για τις άδειες και τον έλεγχό τους, με αξιοποίηση ψηφιακών υποδομών και του gov.gr. Κλείνοντας, υπογράμμισε ότι, παρά τις επιμέρους διαφωνίες, η συνεργασία υπουργείου και Αυτοδιοίκησης είναι καθημερινή, με στόχο την εξεύρεση κοινά αποδεκτών λύσεων.

Σάββας Χιονίδης: «Θέλουμε μια οικονομικά αυτοτελή και αναπτυξιακά ικανή Αυτοδιοίκηση»

Τη στήριξη της κυβέρνησης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση επανέλαβε ο Γενικός Γραμματέας Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης του Υπουργείου Εσωτερικών, Σάββας Χιονίδης.

Όπως ανέφερε, η Αυτοδιοίκηση αποτελεί αναγκαίο πυλώνα για την κοινωνία, ενώ το συνέδριο της ΚΕΔΕ αποτελεί σημείο αναφοράς για το μέλλον της. Αναγνώρισε τις οικονομικές δυσκολίες και τις διαφορετικές ανάγκες των Δήμων, επισημαίνοντας ότι δεν έχουν όλοι την ίδια αφετηρία και τις ίδιες δυνατότητες. Στο πλαίσιο αυτό, έκανε ιδιαίτερη αναφορά στην ενίσχυση των μικρών, ορεινών και νησιωτικών Δήμων με πρόσθετους πόρους, τονίζοντας ότι στόχος είναι μια Αυτοδιοίκηση οικονομικά αυτοτελής και αναπτυξιακά ικανή.

ΕΣΠΑ και Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων: Στο επίκεντρο η ωρίμανση των έργων

Τη σημασία της συνεργασίας με τους Δήμους για την αξιοποίηση των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων ανέδειξε ο **Γενικός Γραμματέας Διαχείρισης Τομεακών Προγραμμάτων ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Βασίλειος Σιαδήμας**.

Παρουσίασε τις δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω ΕΣΠΑ και υπογράμμισε ότι βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων είναι η ύπαρξη επικαιροποιημένων και ώριμων μελετών.

Από την πλευρά της, η **Γενική Γραμματέας Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης, Κατερίνα Οικονόμου**, αναφέρθηκε στα νέα προγράμματα που έχουν ήδη ξεκινήσει ή πρόκειται να ενεργοποιηθούν, δίνοντας έμφαση στην επιτυχημένη υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων και στην εξασφάλιση πόρων για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών που προκαλούνται από ακραία φυσικά φαινόμενα.

Πράσινο Ταμείο: Τεχνική βοήθεια σε 87 Δήμους

Σημαντική πρόοδο στην επιλεξιμότητα χρηματοδοτικών έργων που αφορούν την προστασία και ανάδειξη των δημόσιων χώρων ανέδειξε ο **Πρόεδρος του Πράσινου Ταμείου, Ιωάννης Ανδρουλάκης**.

Όπως γνωστοποίησε, 87 Δήμοι εντάχθηκαν σε πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας, προκειμένου να υποστηριχθούν στην προετοιμασία και ωρίμανση έργων, ενώ προανήγγειλε την ενίσχυση αυτής της υποστήριξης την επόμενη χρονιά.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στα σχέδια αστικής ανθεκτικότητας, επισημαίνοντας ότι το Πράσινο Ταμείο βρίσκεται σε συνεχή διάλογο με την ΚΕΔΕ, ώστε οι προσκλήσεις να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των Δήμων.

Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων: Στήριξη στις αυξημένες οικονομικές ανάγκες των Δήμων

Στις πρωτοβουλίες του **Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων** για την ενίσχυση της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης αναφέρθηκε η **Πρόεδρός του, Σταματίνα Παπαδόγγονα**.

Αναγνωρίζοντας τις αυξημένες λειτουργικές και οικονομικές ανάγκες των Δήμων, οι οποίες επιβαρύνουν σημαντικά τους δημοτικούς προϋπολογισμούς, παρουσίασε τις δράσεις και τις πρωτοβουλίες στήριξης που έχει αναπτύξει το Ταμείο για την Αυτοδιοίκηση.

Ο **Κων/νος-Παναγιώτης Καραλής, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Μ.Ο.Δ. Α.Ε.** αναφέρθηκε στον τρόπο που η ΜΟΔ υποστηρίζει τις δημόσιες υπηρεσίες. Εξήγησε επίσης τους τρόπους που η ΜΟΔ στηρίζει τους Δήμους ως προς την υλοποίηση των έργων. Πέραν των άλλων αναφέρθηκε και στο πρόγραμμα GReco Islands. Η ΜΟΔ συμμετέχει μέχρι ένα έργο να έχει απτό αποτέλεσμα στους πολίτες.

Ο **Γεώργιος Γεωργίου, Γενικός Διευθυντής Δημοσιονομικών Ελέγχων Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών**, χαιρέτησε μεταξύ το γεγονός της άψογης συνεργασίας με την ΚΕΔΕ. Τόνισε πως το γεγονός ότι βρίσκεται ανάμεσα σε αιρετούς, καθώς έχει υπάρξει και ο ίδιος αιρετός, σημαίνει ότι ο ένας καταλαβαίνει τον άλλον. Τόνισε προς την ηγεσία της ΚΕΔΕ, το πόσο σημαντικό είναι ότι στο νέο Κώδικα Αυτοδιοίκησης υπάρχει ενότητα ειδική σχετική με τις αρμοδιότητες της διευθύνσεως του. Είπε ότι η υπηρεσία είναι ο θεματοφύλακας της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Είμαστε μια από τις μεγαλύτερες υπηρεσίες του Δημοσίου.

Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση και Θεσμικός Εκσυγχρονισμός: Ισότητα, Συνταγματική Αναθεώρηση και Ψηφιακός Μετασχηματισμός

Δ. Καφαντάρης: «Ανάγκη για ένα νέο συμβόλαιο εμπιστοσύνης μεταξύ Κράτους και Αυτοδιοίκησης»

Στην ανάγκη ουσιαστικού θεσμικού εκσυγχρονισμού και αναδιαμόρφωσης του μοντέλου λειτουργίας του κράτους αναφέρθηκε ο **Γενικός Γραμματέας της ΚΕΔΕ, Δημήτρης Καφαντάρης**, κατά την τοποθέτησή του στη θεματική ενότητα για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση. Χαρακτήρισε τον νέο Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της συστηματοποίησης της νομοθεσίας και της αποσαφήνισης των αρμοδιοτήτων μεταξύ Κεντρικού Κράτους, Περιφερειών και Δήμων, αναγνωρίζοντας τη συμβολή του ουσιαστικού διαλόγου μεταξύ ΚΕΔΕ και Υπουργείου Εσωτερικών. Υπογράμμισε, ωστόσο, ότι η κωδικοποίηση από μόνη της δεν αρκεί, καθώς απαιτείται μια συνολική μεταρρύθμιση που θα περιορίζει τις επικαλύψεις, τη γραφειοκρατία και τον διοικητικό συγκεντρωτισμό.

Κεντρικό σημείο της παρέμβασής του αποτέλεσε η ανάγκη διαμόρφωσης ενός νέου συμβολαίου εμπιστοσύνης μεταξύ Κράτους και Αυτοδιοίκησης, με θεσμική συνέχεια, ειλικρίνεια, συνέπεια και σαφή κατανομή ευθυνών. Όπως επισήμανε, το Κεντρικό Κράτος οφείλει να ενισχύσει τον επιτελικό του ρόλο στον σχεδιασμό των δημόσιων πολιτικών, μεταφέροντας ουσιαστικές αρμοδιότητες εφαρμογής τους στην Αυτοδιοίκηση. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην οικονομική αυτοτέλεια των Δήμων, τονίζοντας ότι δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική πολυεπίπεδη διακυβέρνηση χωρίς επαρκείς πόρους, θεσμική αυτοτέλεια και λογοδοσία.

Αναφερόμενος στην επικείμενη συνταγματική αναθεώρηση, υπογράμμισε την ανάγκη **ρητής κατοχύρωσης της υποχρεωτικής μεταφοράς των αντίστοιχων οικονομικών πόρων για κάθε νέα αρμοδιότητα που αναλαμβάνουν οι Δήμοι**. Παράλληλα, έθεσε ως προτεραιότητες τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την απλούστευση των διαδικασιών, την επαρκή στελέχωση και τη διασφάλιση ισότιμων αναπτυξιακών δυνατοτήτων για όλους τους Δήμους, ανεξαρτήτως μεγέθους ή γεωγραφικής θέσης. Τέλος, επισήμανε ότι η συμπλήρωση 100 χρόνων από την ίδρυση της ΚΕΔΕ, το 2027, αποτελεί ευκαιρία σύνδεσης της ιστορικής διαδρομής του θεσμού με μια νέα μεταρρυθμιστική προοπτική για την ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Λ. Κυρίζογλου: Σταθερή διεκδίκηση η εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 του Συντάγματος

Κατά την παρέμβασή του, ο **Πρόεδρος της ΚΕΔΕ, Λάζαρος Κυρίζογλου**, αναφέρθηκε αρχικά στην ομοφώνως αποδεκτή από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΕ κατανομή θέσεων των ανέργων στους Δήμους. Επισήμανε την καλή συνεργασία της ΚΕΔΕ με τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δημήτρη Παπαστεργίου, καθώς και με τον βουλευτή Ροδόπης της Νέας Δημοκρατίας, Ευριπίδη Στυλιανίδη, αναφερόμενος στον ρόλο του τελευταίου στη διαδικασία της συνταγματικής αναθεώρησης. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην ανάγκη ουσιαστικής εφαρμογής των άρθρων 101 και 102 του Συντάγματος, υπογραμμίζοντας ότι η αποκεντρωμένη οργάνωση και λειτουργία του κράτους, καθώς και η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποτελούν τον κεντρικό πυλώνα των διεκδικήσεων της ΚΕΔΕ, ενώ

εξέφρασε την προσδοκία ότι, μετά τις εκλογές, θα διαμορφωθούν οι αναγκαίες συνθήκες πολιτικής συναίνεσης για την ενίσχυση των σχετικών συνταγματικών προβλέψεων, ώστε η ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση να προσεγγίσει περισσότερο τα ευρωπαϊκά πρότυπα διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας.

Κων. Κουκάς: «Η αποκέντρωση δεν είναι απλώς διοικητική μεταρρύθμιση, είναι εγγύηση δημοκρατίας»

Στην ανάγκη ουσιαστικής εφαρμογής των συνταγματικών προβλέψεων για τη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Δήμων αναφέρθηκε ο **Κωνσταντίνος Κουκάς, Πρόεδρος του Τμήματος Τοπικών Αρχών του Κογκρέσου του Συμβουλίου της Ευρώπης και Μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου της ΚΕΔΕ**, κατά την παρέμβασή του στη θεματική ενότητα για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και τον θεσμικό εκσυγχρονισμό. Υπογράμμισε ότι η επικείμενη συνταγματική αναθεώρηση αποτελεί ευκαιρία ενίσχυσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επισημαίνοντας πως το ζητούμενο δεν είναι μόνο η θεσμική κατοχύρωση της αυτοτέλειας, αλλά και η εφαρμογή της στην πράξη. «Αρμοδιότητα χωρίς δυνατότητα άσκησης δεν είναι αποκέντρωση. Είναι μεταφορά ευθύνης». Αναφερόμενος στο έργο του Κογκρέσου, παρουσίασε τις διαπιστώσεις της έκθεσης παρακολούθησης για την Ελλάδα, που ανέδειξε ελλείψεις στην αποκέντρωση, στη στελέχωση, στη χρηματοδότηση και στη σαφή κατανομή των αρμοδιοτήτων. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην ένταξη, για πρώτη φορά, της νησιωτικότητας στις στρατηγικές προτεραιότητες του Κογκρέσου για την περίοδο 2026–2031, χαρακτηρίζοντάς την σημαντική εξέλιξη για την ελληνική Αυτοδιοίκηση και τις διεκδικήσεις της ΚΕΔΕ. Τέλος, αναφέρθηκε στις δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης για τον εκσυγχρονισμό των δημοτικών υπηρεσιών, υπογραμμίζοντας την ανάγκη διαφάνειας, προστασίας των δικαιωμάτων και ισότιμης πρόσβασης όλων των Δήμων στις νέες τεχνολογίες, χωρίς να χάνεται ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας της Αυτοδιοίκησης.

Ηλ. Κυρμανίδης: «Η κωδικοποίηση είναι αναγκαία, αλλά δεν ταυτίζεται με την ουσιαστική μεταρρύθμιση»

Στη σημασία του νέου Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και στην ανάγκη περαιτέρω θεσμικών μεταρρυθμίσεων, αναφέρθηκε ο **Ηλίας Κυρμανίδης, Πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Καμένων Βούρλων**. Χαρακτήρισε την ψήφιση του νέου Κώδικα σημαντικό βήμα για την οργάνωση και τη συστηματοποίηση του θεσμικού πλαισίου, επισημαίνοντας ότι η ΚΕΔΕ συμμετείχε ενεργά και παραγωγικά στη συνδιαμόρφωσή του, με τεκμηριωμένες προτάσεις, σημαντικό μέρος των οποίων ενσωματώθηκε στο τελικό κείμενο. Υπογράμμισε, ωστόσο, ότι η κωδικοποίηση, παρότι αναγκαία, δεν ταυτίζεται με τη μεταρρύθμιση, θέτοντας το ερώτημα κατά πόσο ο νέος Κώδικας δημιουργεί πραγματικά τις προϋποθέσεις για ισχυρότερους και σύγχρονους Δήμους ή περιορίζεται στην καλύτερη οργάνωση ενός συστήματος που εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από επικαλύψεις αρμοδιοτήτων, καθυστερήσεις και ασάφεια ευθυνών.

Αναφερόμενος στην επικείμενη συνταγματική αναθεώρηση, τόνισε ότι η συναίνεση αποτελεί θεσμική προϋπόθεση και ότι **η ΚΕΔΕ θα προσέλθει στον διάλογο με ολοκληρωμένη πρόταση**, διεκδικώντας ουσιαστική συμμετοχή της ίδιας και των Περιφερειακών Ενώσεων

Δήμων στις αποφάσεις που αφορούν την Αυτοδιοίκηση, συνταγματική εγγύηση ότι καμία νέα αρμοδιότητα δεν θα μεταφέρεται χωρίς τους αντίστοιχους πόρους, καθώς και τη μετάβαση από τις αποσπασματικές ψηφιακές εφαρμογές σε ένα ενιαίο και λειτουργικό ψηφιακό κράτος.

Κλείνοντας, υπογράμμισε ότι η Αυτοδιοίκηση δεν ζητά ένα κράτος που αποσύρεται, αλλά **ένα κράτος που εμπιστεύεται τους Δήμους, καθορίζει σαφείς κανόνες και αρμοδιότητες, εξασφαλίζει διαφανή χρηματοδότηση και αξιολογεί τα αποτελέσματα**.

Ανάγκη θεσμικής κατοχύρωσης και σταθερής χρηματοδότησης των πολιτικών ισότητας στους Δήμους

Η **Μαρία Ανδρούτσου πρώην Δήμαρχος Αγίου Δημητρίου** μεταφέροντας το μήνυμα της Χρύσας Αράπογλου, Προέδρου Επιτροπής Ισότητας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Κ.Ε.Δ.Ε., αναφέρθηκε στην ανάγκη ενίσχυσης των πολιτικών ισότητας και προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε τοπικό επίπεδο υπογραμμίζοντας ότι η ισότητα αποτελεί θεμελιώδη παράμετρο της δημοκρατίας και της κοινωνικής συνοχής. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στις προβλέψεις του νέου Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την κατάργηση των Δημοτικών Επιτροπών Ισότητας (ΔΕΠΙΣ), επισημαίνοντας ότι η εξέλιξη αυτή δημιουργεί, κατά την εκτίμησή της, θεσμικό κενό που πρέπει να καλυφθεί με εξειδικευμένους δημοτικούς μηχανισμούς, σαφείς αρμοδιότητες, επαρκές προσωπικό και σταθερή χρηματοδότηση.

Επικαλούμενη στοιχεία της Ετήσιας Έκθεσης 2025 της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σημείωσε ότι, παρά τις 710 δράσεις ισότητας που καταγράφηκαν στους Δήμους που συμμετείχαν στην αποτύπωση, το 71,2% των Δήμων δήλωσε ότι δεν διαθέτει εξειδικευμένη δομή για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών. Στο πλαίσιο αυτό, εισηγήθηκε τη μακροπρόθεσμη διασφάλιση της λειτουργίας των Συμβουλευτικών Κέντρων και των Ξενώνων Φιλοξενίας, τη δημιουργία δομών επείγουσας και μεταβατικής στέγασης για γυναίκες θύματα βίας και τα παιδιά τους, καθώς και την ανάπτυξη τοπικών δικτύων πρόληψης και αντιμετώπισης της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας. Παράλληλα, έθεσε την ανάγκη επαναφοράς στον δημόσιο διάλογο του ζητήματος της αναγνώρισης της γυναικοκτονίας ως αυτοτελούς αδικήματος και συνέδεσε τις πολιτικές ισότητας με την αντιμετώπιση της δημογραφικής κρίσης.

Κεντρική διεκδίκηση της παρέμβασής της αποτέλεσε η ουσιαστική ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων και της πρόληψης της έμφυλης βίας στον σχεδιασμό της προγραμματικής περιόδου 2028–2034. Πρότεινε τη δημιουργία διακριτού υποάξονα για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, ειδικά χρηματοδοτικά εργαλεία για την προστασία και τη στέγαση των θυμάτων, καθώς και τη χρηματοδότηση εξειδικευμένων δημοτικών μηχανισμών ισότητας και τοπικών σχεδίων δράσης. Κλείνοντας, υπογράμμισε ότι η ΚΕΔΕ οφείλει να διεκδικήσει τις απαραίτητες θεσμικές και χρηματοδοτικές παρεμβάσεις, ώστε οι πολιτικές ισότητας να αποκτήσουν συνέχεια, αποτελεσματικότητα και ουσιαστικό αντίκτυπο στις τοπικές κοινωνίες.

Αθ. Μαμάκος: Πρόταση διαμόρφωσης ενός «Εθνικού Συμφώνου Ψηφιακής Αυτοδιοίκησης 2027–2030»

Στην ανάγκη μετάβασης από τον ψηφιακό μετασχηματισμό στην ουσιαστική ψηφιακή αυτοτέλεια των Δήμων αναφέρθηκε ο **Αθανάσιος Μαμάκος, Πρόεδρος της Επιτροπής Ψηφιακής Διακυβέρνησης της ΚΕΔΕ, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Δήμαρχος Λαρισαίων**, παρουσιάζοντας το όραμα της «Ψηφιακής Αυτοδιοίκησης 2030». Κάνοντας απολογισμό της περιόδου 2024–2026, επισήμανε τη συμβολή της ΚΕΔΕ στην προώθηση σημαντικών ψηφιακών παρεμβάσεων, με αιχμή τη δράση «Ψηφιακός Μετασχηματισμός των ΟΤΑ», προϋπολογισμού 228 εκατ. ευρώ, και το πρόγραμμα Smart Cities, στο οποίο υπέβαλαν προτάσεις 325 Δήμοι και εντάχθηκαν 250. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην κυβερνοασφάλεια, σημειώνοντας ότι 165 Δήμοι την ανέδειξαν ως πρώτη προτεραιότητα.

Ο κ. Μαμάκος υπογράμμισε ότι, παρά τη σημαντική πρόοδο, εξακολουθούν να υπάρχουν ψηφιακές ανισότητες μεταξύ μεγάλων και μικρών Δήμων, ενώ η κυβερνοασφάλεια και η τεχνητή νοημοσύνη δημιουργούν νέες απαιτήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, παρουσίασε τις βασικές προτάσεις της ΚΕΔΕ για μόνιμη χρηματοδότηση της ψηφιακής μετάβασης, δημιουργία Εθνικού Δικτύου Κυβερνοασφάλειας της Αυτοδιοίκησης, ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων των αιρετών και των εργαζομένων και ανάπτυξη ενιαίων, διαλειτουργικών ψηφιακών υπηρεσιών. Παράλληλα, ανέδειξε τις δυνατότητες αξιοποίησης της τεχνητής νοημοσύνης, των γεωχωρικών δεδομένων και των έξυπνων υποδομών στην εξυπηρέτηση των πολιτών, στην πολιτική προστασία και στην ενίσχυση της συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών.

Κεντρική πρόταση της εισήγησής του αποτέλεσε η διαμόρφωση ενός «Εθνικού Συμφώνου Ψηφιακής Αυτοδιοίκησης 2027–2030», με σταθερούς πόρους, συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα και μετρήσιμους στόχους. Παράλληλα, εισηγήθηκε την αναγνώριση της ψηφιακής μετάβασης ως βασικής αυτοδιοικητικής αρμοδιότητας, η οποία θα χρηματοδοτείται μέσω μόνιμου εθνικού μηχανισμού και όχι αποκλειστικά από έκτακτα ευρωπαϊκά προγράμματα. «Η μεγαλύτερη πρόκληση δεν είναι τεχνολογική. Είναι πολιτική», τόνισε, επισημαίνοντας ότι στόχος είναι η δημιουργία ψηφιακά αυτόνομων, ασφαλών και ανθεκτικών Δήμων, με την τεχνολογία στην υπηρεσία του πολίτη.

Ν. Κεραμέως: «Το Συνέδριο της ΚΕΔΕ είναι ο πιο αληθινός καθρέφτης της χώρας»

Στον καθοριστικό ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην καθημερινότητα των πολιτών και στη σημασία της συνεργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης με την ΚΕΔΕ αναφέρθηκε η **Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Νίκη Κεραμέως**. Χαρακτηρίζοντας το Συνέδριο της ΚΕΔΕ ως «τον πιο αληθινό καθρέφτη της χώρας», υπογράμμισε ότι στο επίκεντρο των συζητήσεων βρίσκονται οι πραγματικές ανάγκες των ανθρώπων και οι προκλήσεις της καθημερινότητάς τους, Η κ. Κεραμέως εξήρε τη συμβολή των Δήμων στη διακυβέρνηση της χώρας, χαρακτηρίζοντας εξαιρετικά κρίσιμο τον θεσμικό ρόλο της ΚΕΔΕ, ενώ παράλληλα, ανέδειξε τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ κεντρικής διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την αντιμετώπιση ζητημάτων που συνδέονται άμεσα με την απασχόληση, την κοινωνική ασφάλιση και τις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στο πρόγραμμα απασχόλησης ανέργων ηλικίας 55 ετών και άνω, επισημαίνοντας τη στενή συνεργασία του Υπουργείου με την ΚΕΔΕ για την υλοποίησή του.

Χαρακτήρισε το πρόγραμμα ιδιαίτερα επιτυχημένο, αναδεικνύοντας τον έντονο κοινωνικό του χαρακτήρα, καθώς προσφέρει ευκαιρίες απασχόλησης σε ανθρώπους που αντιμετωπίζουν αυξημένες δυσκολίες επανένταξης στην αγορά εργασίας, ενώ παράλληλα αξιοποιεί την πολύτιμη επαγγελματική τους εμπειρία για την ενίσχυση της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών. Η κ. Κεραμέως εξέφρασε, τέλος, την πρόθεση περαιτέρω επέκτασης του προγράμματος 55+, στο πλαίσιο των δημοσιονομικών δυνατοτήτων της χώρας, αναγνωρίζοντας τη διπλή συμβολή του τόσο στην υποστήριξη της απασχόλησης όσο και στην κάλυψη αναγκών των Δήμων.

Στην πορεία του ψηφιακού μετασχηματισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στις νέες δυνατότητες που δημιουργούνται για τους Δήμους αναφέρθηκε ο **Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Δημήτρης Παπαστεργίου**, επισημαίνοντας ότι το Ετήσιο Τακτικό Συνέδριο της ΚΕΔΕ αποτελεί σημαντική ευκαιρία απολογισμού των δράσεων που έχουν υλοποιηθεί, αλλά και αξιολόγησης της προόδου που έχει σημειωθεί.

Στη σημασία της ουσιαστικής συνεργασίας μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναφέρθηκε ο **Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Ιωάννης Φουστανάκης**, επισημαίνοντας ότι η φετινή συνάντηση πραγματοποιείται σε μια κρίσιμη περίοδο, κατά την οποία η Ελληνική Δημόσια Διοίκηση καλείται να υπερβεί τις παραδοσιακές αγκυλώσεις και να συναντήσει την Αυτοδιοίκηση στο πεδίο της πράξης. Ο κ. Φουστανάκης υπογράμμισε ότι το Υπουργείο Εσωτερικών στέκεται αρωγός στο πλευρό των Δήμων, αναγνωρίζοντας τον καθοριστικό ρόλο τους στη λειτουργία του κράτους. Όπως τόνισε, η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν αποτελεί απλώς έναν θεσμό εφαρμογής δημόσιων πολιτικών, αλλά τον προνομιακό πυλώνα εγγύτητας του κράτους με τον πολίτη, αναδεικνύοντας τη σημασία της στην άμεση ανταπόκριση στις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών.

Στη σημασία της ισότητας ως θεμελιώδους προϋπόθεσης κοινωνικής δικαιοσύνης και βιώσιμης ανάπτυξης αναφέρθηκε η **Γενική Γραμματέας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Κατερίνα Πατσογιάννη**. Υπογράμμισε ότι η ισότητα δεν αποτελεί μόνο ζήτημα δικαιωμάτων, αλλά και καθοριστικό παράγοντα ανάπτυξης για τις κοινωνίες και τους Δήμους, παραπέμποντας στη σχετική προσέγγιση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η κ. Πατσογιάννη αναφέρθηκε στις πρωτοβουλίες και στα προγράμματα που προωθεί το Υπουργείο για την ενίσχυση της ισότητας στον χώρο της εργασίας, αναδεικνύοντας τη σημασία της συνεργασίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην ανακοίνωση ότι η θεματική «Ισότητα και Τοπική Αυτοδιοίκηση» θα αποτελέσει κεντρικό αντικείμενο των εργασιών του Υπουργείου κατά την ελληνική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναδεικνύοντας τον ρόλο των Δήμων στην προώθηση των πολιτικών ισότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ε. Στυλιανίδης: «Η Συνταγματική Αναθεώρηση ευκαιρία ουσιαστικής επανεκκίνησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης»

Στη σημασία της επικείμενης συνταγματικής αναθεώρησης για την ενίσχυση του θεσμικού ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναφέρθηκε ο **Ευριπίδης Στυλιανίδης, Βουλευτής Ροδόπης της Νέας Δημοκρατίας και Αναπληρωτής Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου**. Ο κ. Στυλιανίδης συνεχάρη το Προεδρείο της ΚΕΔΕ για τα γρήγορα αντανακλαστικά και την πολιτική ετοιμότητα που επέδειξε με την άμεση ανταπόκρισή του στην

έναρξη της δημόσιας διαβούλευσης για τη συνταγματική αναθεώρηση, επισημαίνοντας ότι η Ένωση υπήρξε, κατά την εκτίμησή του, ο πρώτος θεσμικός και κοινωνικός φορέας που παρενέβη στη σχετική διαδικασία.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην τεκμηριωμένη πρόταση της ΚΕΔΕ για την αναθεώρηση των άρθρων 101 και 102 του Συντάγματος, υπογραμμίζοντας ότι η αξιοποίηση του εθνικού και ευρωπαϊκού δικαίου στην επεξεργασία της αποδεικνύει την ετοιμότητα και τη θεσμική ωριμότητα της Αυτοδιοίκησης να συμβάλει ουσιαστικά στον διάλογο. Όπως επισήμανε, η διαδικασία που ξεκινά από την προτείνουσα Βουλή και θα ολοκληρωθεί μετά τις εκλογές από την αναθεωρητική Βουλή προσφέρει τη δυνατότητα μιας ουσιαστικής επανεκκίνησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με ενίσχυση της θεσμικής της θέσης στο πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους.

Αθ. Παπαϊωάννου: Συστηματική συνεργασία ΑΣΕΠ και Αυτοδιοίκησης για την ουσιαστική στελέχωση των Δήμων

Στις δυσκολίες στελέχωσης των δημοτικών υπηρεσιών και στην ανάγκη αποτελεσματικότερης συνεργασίας μεταξύ ΑΣΕΠ και Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναφέρθηκε ο **Πρόεδρος του ΑΣΕΠ, Αθανάσιος Παπαϊωάννου,** επισημαίνοντας ότι η επιτυχία των διαδικασιών πρόσληψης δεν εξαντλείται στην έκδοση των αποτελεσμάτων, αλλά προϋποθέτει την πραγματική κάλυψη των θέσεων. Κεντρική πρόταση της παρέμβασής του αποτέλεσε η καθιέρωση τακτικών συναντήσεων μεταξύ ΑΣΕΠ και ΚΕΔΕ, για την καταγραφή των προβλημάτων, την παρακολούθηση των διαδικασιών και την αναζήτηση πρακτικών λύσεων. Υπογράμμισε, τέλος, ότι η επιτάχυνση των προσλήψεων πρέπει να συνδυάζεται με την πλήρη διασφάλιση της διαφάνειας, της αντικειμενικότητας και της αξιοκρατίας, ώστε οι Δήμοι να αποκτούν έγκαιρα το αναγκαίο προσωπικό και να εξυπηρετούν αποτελεσματικότερα τους πολίτες.

Τοπική Αυτοδιοίκηση και Κοινωνική Συνοχή: Πολιτικές για την Οικογένεια, την Υγεία και την Απασχόληση

Δ. Καφαντάρης: «Η κοινωνική πολιτική βρίσκεται στον πυρήνα της ύπαρξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης»

Στον καθοριστικό ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και στη στήριξη των πολιτών αναφέρθηκε ο **Γενικός Γραμματέας της ΚΕΔΕ και Δημοτικός Σύμβουλος Πύλου-Νέστορος, Δημήτρης Καφαντάρης**, κατά τη θεματική ενότητα «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Κοινωνική Συνοχή: Πολιτικές για την Οικογένεια, την Υγεία και την Απασχόληση». Υπογράμμισε ότι η κοινωνική πολιτική βρίσκεται στον πυρήνα της αυτοδιοικητικής αποστολής, επισημαίνοντας πως οι Δήμοι έχουν αποδείξει, ιδιαίτερα κατά τις διαδοχικές κρίσεις των τελευταίων ετών, ότι αποτελούν σταθερό σημείο αναφοράς και στήριξης για τις τοπικές κοινωνίες.

Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρθηκε στην παρουσίαση της μελέτης που εκπόνησε η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), με τίτλο «Κόστος λειτουργίας & βιωσιμότητας Κοινωνικών Δομών Δήμων», τονίζοντας τη σημασία της τεκμηρίωσης των

αναγκών της Αυτοδιοίκησης με συγκεκριμένα στοιχεία. Όπως επισήμανε, το ευρύ φάσμα των κοινωνικών παρεμβάσεων που υλοποιούνται καθημερινά από τους Δήμους σε ολόκληρη τη χώρα αναδεικνύει τον πρωταγωνιστικό τους ρόλο στην κοινωνική προστασία και συνοχή.

Ο κ. Καφαντάρης υπογράμμισε ότι **η Αυτοδιοίκηση χρειάζεται τα κατάλληλα θεσμικά, χρηματοδοτικά και επιχειρησιακά εργαλεία για να ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στις ανάγκες των πολιτών**. Τόνισε, τέλος, ότι μέσα από τις εισηγήσεις και τον διάλογο της θεματικής ενότητας επιδιώκεται **η διαμόρφωση μιας νέας ατζέντας προτεραιοτήτων και διεκδικήσεων για την κοινωνική πολιτική της Αυτοδιοίκησης**, με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση των Δήμων και των κοινωνικών υπηρεσιών τους.

Ηλ. Αποστολόπουλος: «Η κατοικία είναι δικαίωμα αξιοπρέπειας και όχι προνόμιο»

Στην ανάγκη ενεργότερης συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης αναφέρθηκε ο **Ηλίας Αποστολόπουλος, Πρόεδρος του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ) και Δήμαρχος Παπάγου-Χολαργού**, με αφορμή τη νέα μελέτη του ΙΤΑ για τη συμβολή των Δήμων στην αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος στην Ελλάδα. Υπογράμμισε ότι η πρόσβαση σε προσιτή και ποιοτική κατοικία αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση κοινωνικής συνοχής, αξιοπρεπούς διαβίωσης και δημογραφικής προοπτικής. Επικαλούμενος στοιχεία της Eurostat, σημείωσε ότι το 2024 τα ελληνικά νοικοκυριά διέθεταν κατά μέσο όρο το 36% του διαθέσιμου εισοδήματός τους για στεγαστικές δαπάνες, έναντι 19% στην Ευρωπαϊκή Ένωση, επισημαίνοντας τις ιδιαίτερα δυσμενείς συνέπειες της στεγαστικής κρίσης για τους νέους και τις νέες οικογένειες.

Ο κ. Αποστολόπουλος παρουσίασε συγκεκριμένες προτάσεις για την ανάπτυξη δημοτικής στεγαστικής πολιτικής, με βασικούς άξονες την εκπόνηση Δημοτικών Σχεδίων Στέγασης, την καταγραφή των τοπικών στεγαστικών αναγκών και την αξιοποίηση δημοτικών ακινήτων για τη δημιουργία προσιτών κατοικιών. Παράλληλα, πρότεινε τη θέσπιση δημοτικών προγραμμάτων κοινωνικής μίσθωσης, με στόχο την αξιοποίηση κλειστών και αναξιοποίητων κατοικιών, μέσω συνεργασίας με τους ιδιοκτήτες και παροχής κινήτρων για την ανακαίνισή τους. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην ανάγκη ειδικών στεγαστικών προγραμμάτων για νέους εργαζομένους, εκπαιδευτικούς, υγειονομικούς και νέες οικογένειες.

Κεντρική διεκδίκηση της παρέμβασής του αποτέλεσε η διαμόρφωση ενός σταθερού εθνικού πλαισίου στεγαστικής πολιτικής, με θεσμοθετημένο ρόλο, αρμοδιότητες και χρηματοδότηση για τους Δήμους. Στην κατεύθυνση αυτή, ζήτησε ειδικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας, ανάπτυξη δημοτικών και διαδημοτικών συνεργασιών για τη δημιουργία αποθέματος κοινωνικής κατοικίας και σύνδεση της στεγαστικής πολιτικής με τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τις κοινωνικές υποδομές. Όπως τόνισε, η Αυτοδιοίκηση δεν πρέπει να περιορίζεται στον ρόλο του διεκδικητή, αλλά να αποτελεί συνδιαμορφωτή της στεγαστικής πολιτικής, καθώς η αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος συνδέεται άμεσα με τη στήριξη της νέας γενιάς, της οικογένειας και του δημογραφικού μέλλοντος της χώρας.

Σπ. Κωνσταντάρας: Ενίσχυση των Δήμων με πόρους και αρμοδιότητες για την αντιμετώπιση του δημογραφικού και στεγαστικού προβλήματος

Στην ανάγκη διαμόρφωσης ολοκληρωμένων πολιτικών για την αντιμετώπιση του δημογραφικού και στεγαστικού προβλήματος αναφέρθηκε ο **Σπύρος Κωνσταντάρας, Πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Θέρμου**. Υπογράμμισε ότι η δημογραφική συρρίκνωση αποτελεί ένα διαχρονικό και πολυπαραγοντικό πρόβλημα, με ιδιαίτερα σοβαρές επιπτώσεις στους μικρούς, ορεινούς και νησιωτικούς Δήμους, όπου η γήρανση του πληθυσμού και η ερημοποίηση της υπαίθρου δημιουργούν αυξανόμενες προκλήσεις.

Παρουσιάζοντας τις προτάσεις της ΚΕΔΕ, έδωσε έμφαση στη δημιουργία κοινωνικών κατοικιών, στην ενίσχυση των νέων ζευγαριών, στη θέσπιση φορολογικών και μισθολογικών κινήτρων για την εγκατάσταση και παραμονή κατοίκων στην περιφέρεια, καθώς και στην παροχή χρηματοδότησης προς τους Δήμους για τη στέγαση εκπαιδευτικών, υγειονομικού προσωπικού, δημόσιων λειτουργών και εποχικών εργαζομένων. Παράλληλα, αναφέρθηκε στη σημασία του επιδόματος μετεγκατάστασης, επισημαίνοντας ότι τα οικονομικά κίνητρα πρέπει να εντάσσονται σε μια ευρύτερη στρατηγική δημογραφικής ανασυγκρότησης.

Ο κ. Κωνσταντάρας χαιρέτισε την εξαγγελία για τη μονιμοποίηση των εργαζομένων στους βρεφονηπιακούς σταθμούς, καθώς και την αύξηση της χρηματοδότησης των κατασκηνώσεων από 4 σε 6 εκατ. ευρώ, ενώ αναφέρθηκε θετικά στα στεγαστικά προγράμματα «Σπίτι μου Ι» και «Σπίτι μου ΙΙ». Κλείνοντας, υπογράμμισε ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση του δημογραφικού, υπό την προϋπόθεση ότι θα διαθέτει τους αναγκαίους πόρους και τα κατάλληλα θεσμικά εργαλεία, μέσα από σταθερή συνεργασία με την Κεντρική Διοίκηση.

Ελ. Ανδρεάδου: «Η κοινωνική πολιτική δεν μπορεί να ζει από παράταση σε παράταση»

Την ανάγκη σταθερής και επαρκούς χρηματοδότησης των κοινωνικών δομών των Δήμων, ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα και η απρόσκοπτη λειτουργία τους και μετά τη σταδιακή μείωση των ευρωπαϊκών πόρων, ανέδειξε η **Ελπινίκη Ανδρεάδου, Πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Οικονομίας της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Λαγκαδά**. Υπογράμμισε ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες αποτελούν βασικές υποδομές στήριξης των τοπικών κοινωνιών και απαιτούν μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, επαρκές προσωπικό και διασφαλισμένους πόρους.

Στο πλαίσιο αυτό, έθεσε ως προτεραιότητες την ενίσχυση των δημοτικών παιδικών σταθμών και των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ), με συμπληρωματική χρηματοδότηση και αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και τη στελέχωση των κοινωνικών υπηρεσιών των Δήμων. Παράλληλα, ζήτησε τη δημιουργία τουλάχιστον 10.000 θέσεων απασχόλησης για ανέργους άνω των 55 ετών στους Δήμους και την επέκταση των προγραμμάτων φροντίδας ηλικιωμένων, ώστε να καλύπτονται και περιοχές που σήμερα στερούνται αντίστοιχων δομών.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε, επίσης, στη διεύρυνση του προγράμματος «Προσωπικός Βοηθός» για τα άτομα με αναπηρία, με στόχο την ουσιαστική κάλυψη των αναγκών των κατοίκων μικρών και απομακρυσμένων κοινοτήτων. «Η κοινωνική πολιτική δεν μπορεί να ζει από παράταση σε παράταση», τόνισε χαρακτηριστικά, επισημαίνοντας ότι η Αυτοδιοίκηση πρέπει να διαθέτει τα αναγκαία μέσα για να βρίσκεται σταθερά και αποτελεσματικά δίπλα σε κάθε πολίτη που έχει ανάγκη υποστήριξης.

Γ. Μαλαφής: Διασφάλιση της λειτουργίας και της χρηματοδότησης των 75 Κέντρων Πρόληψης

Στην ανάγκη διασφάλισης του μέλλοντος των Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων αναφέρθηκε ο **Γιάννης Μαλαφής, Πρόεδρος της Επιτροπής Υγείας της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Χίου**, αναδεικνύοντας τη διαχρονική συμβολή τους στην πρόληψη των εξαρτήσεων και στην προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας στις τοπικές κοινωνίες. Όπως επισήμανε, το υφιστάμενο δίκτυο των 75 Κέντρων παρέχει επί δεκαετίες δωρεάν υπηρεσίες, διαθέτοντας εξειδικευμένο προσωπικό, τεχνογνωσία και ισχυρούς δεσμούς με τις τοπικές κοινωνίες. Σε αυτό το πλαίσιο εξέφρασε προβληματισμό για τη δημιουργία νέων δομών πρόληψης, με παράλληλο αντικείμενο και χρηματοδότηση μέσω ΕΣΠΑ, αντί της ουσιαστικής ενίσχυσης του υφιστάμενου δικτύου. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην αβεβαιότητα που δημιουργείται για τη λειτουργία των 75 Κέντρων μετά το 2027, καθώς, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που επικαλέστηκε, η χρηματοδότησή τους προβλέπεται έως το τέλος του συγκεκριμένου έτους. Ζήτησε να διασφαλιστούν εγκαίρως η απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας των Κέντρων, η σταθερή χρηματοδότηση, η επαρκής στελέχωση και ο κοινοτικός χαρακτήρας των δράσεων πρόληψης. Τόνισε, τέλος, ότι η πρόληψη των εξαρτήσεων απαιτεί συνέχεια και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως ένα προσωρινό πρόγραμμα με ημερομηνία λήξης.

Αναστ. Μαυρίδης: «Η βιωσιμότητα των κοινωνικών δομών δεν μπορεί να κρίνεται μόνο με οικονομικούς δείκτες»

Στην ανάγκη διασφάλισης της βιωσιμότητας των δημοτικών κοινωνικών δομών και της συνέχειας των υπηρεσιών φροντίδας, προσχολικής αγωγής και δημιουργικής απασχόλησης αναφέρθηκε ο Διευθύνων Σύμβουλος της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), Αναστάσιος Μαυρίδης. Υπογράμμισε ότι οι δημοτικοί παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, καθώς και οι δομές δημιουργικής απασχόλησης, αποτελούν βασικές παιδαγωγικές και κοινωνικές υποδομές που στηρίζουν την οικογένεια, διευκολύνουν την πρόσβαση των γονέων στην εργασία και προάγουν την κοινωνική ένταξη και τη συμπερίληψη.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στη σταδιακή μείωση της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης και στην ανάγκη διασφάλισης επαρκών και σταθερών εθνικών πόρων για τη συνέχιση της λειτουργίας των κοινωνικών δομών. Η βιωσιμότητα δεν μπορεί να κρίνεται μόνο με οικονομικούς δείκτες», τόνισε, επισημαίνοντας ότι οι αποφάσεις πρέπει να βασίζονται στην πραγματική κοινωνική ζήτηση, στην ποιότητα των υπηρεσιών και στον ρόλο κάθε δομής στην τοπική κοινωνία.

Ο κ. Μαυρίδης αναφέρθηκε επίσης στο ευρύ έργο της ΕΕΤΑΑ, η οποία υλοποιεί προγράμματα όπως η Πρώιμη Παιδική Παρέμβαση, η «Προσβασιμότητα κατ’ οίκον» και οι «Νταντάδες της Γειτονιάς», ενώ παρέχει τεχνική υποστήριξη σε μικρούς ορεινούς και νησιωτικούς Δήμους,

ανταποκρινόμενη σε περίπου 150–180 αιτήματα ετησίως για μελέτες και έργα. Κλείνοντας, υπογράμμισε ότι ζητούμενο δεν είναι απλώς η διατήρηση των κοινωνικών δομών, αλλά η παροχή ποιοτικών, προσβάσιμων και ουσιαστικών υπηρεσιών, μέσα από έναν συνεκτικό σχεδιασμό και τη στενή συνεργασία Πολιτείας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Κων/να Πέππα: Η μελέτη της ΕΕΤΑΑ για το κόστος λειτουργίας των Κοινωνικών Δομών

Τα βασικά ευρήματα της μελέτης της ΕΕΤΑΑ για το κόστος λειτουργίας και τη βιωσιμότητα των δημοτικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) και των ΚΔΑΠ-ΑμεΑ παρουσίασε η Κωνσταντίνα Πέππα, Διευθύντρια Κοινωνικής Πολιτικής, Πολιτισμού και Αθλητισμού της ΕΕΤΑΑ. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε, οι δημοτικοί παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί διαθέτουν περισσότερες από 84.000 θέσεις, ενώ το συνολικό δίκτυο των τριών κατηγοριών δομών ξεπερνά τις 120.000 θέσεις. Ωστόσο, παρά την πληρότητα περίπου 72% στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, περίπου 2.800 παιδιά παραμένουν σε λίστες αναμονής, γεγονός που αναδεικνύει τις γεωγραφικές ανισότητες και την αναντιστοιχία μεταξύ διαθέσιμων θέσεων και πραγματικών αναγκών. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στις σοβαρές προκλήσεις στελέχωσης, καθώς πάνω από το 80% των εργαζομένων στα ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ-ΜΕΑ απασχολείται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, ενώ η μισθοδοσία αντιπροσωπεύει περισσότερο από το 85% του κόστους λειτουργίας και στις τρεις κατηγορίες δομών.

Η κ. Πέππα ανέδειξε επίσης την ιδιαίτερη κοινωνική σημασία των ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ-ΜΕΑ, επισημαίνοντας ότι περισσότερα από 6.000 παιδιά εξυπηρετούνται στα δημοτικά ΚΔΑΠ μέσω vouchers και περισσότερα από 5.000 χωρίς voucher, με τους Δήμους να καλύπτουν σημαντικό μέρος του λειτουργικού κόστους. Παρουσιάζοντας τις δημοσιονομικές προβολές της μελέτης για την περίοδο 2029–2033, υπογράμμισε ότι, σύμφωνα με τα σενάρια που εξετάστηκαν, η διατήρηση του συστήματος των vouchers αποτελεί τη δημοσιονομικά αποδοτικότερη επιλογή, καθώς η μείωση ή κατάργησή του θα οδηγούσε σε αύξηση των δημόσιων δαπανών. Τόνισε, τέλος, ότι η βιωσιμότητα των κοινωνικών δομών δεν μπορεί να αξιολογείται αποκλειστικά με οικονομικούς δείκτες, αλλά πρέπει να συνεκτιμώνται οι πραγματικές ανάγκες, οι γεωγραφικές και δημογραφικές ιδιαιτερότητες και η κοινωνική αξία κάθε δομής. Στόχος, όπως επισήμανε, είναι η διασφάλιση ποιοτικών, προσβάσιμων και σταθερών κοινωνικών υπηρεσιών για όλα τα παιδιά και τις οικογένειες, μέσα από επαρκή χρηματοδότηση, σταθερή στελέχωση και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.

Ειρ. Αγαπηδάκη: Πρόταση για ολοκληρωμένο τοπικό δίκτυο υγείας με ουσιαστική συμμετοχή των Δήμων

Την ανάγκη στενότερης συνεργασίας του Υπουργείου Υγείας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, με στόχο την ενίσχυση της πρόληψης και την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων στην υγεία, ανέδειξε η Αναπληρώτρια Υπουργός Υγείας, Ειρήνη Αγαπηδάκη.

Στη σημασία της απασχόλησης ως βασικού πυλώνα κοινωνικής συνοχής και στον καθοριστικό ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην υποστήριξη των πολιτών αναφέρθηκε ο **Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Κώστας Καραγκούνης**. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στη σύνδεση της απασχόλησης με τη στήριξη της οικογένειας, στον καθοριστικό ρόλο των δημοτικών

βρεφονηπιακών σταθμών στην ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης και στις αλλαγές στον παραγωγικό χάρτη της χώρας. Αναγνώρισε τον ουσιαστικό ρόλο των Δήμων στην αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών και των προκλήσεων της τοπικής αγοράς εργασίας. «Εσείς είστε η πρώτη γραμμή, εμείς οφείλουμε να σας στηρίζουμε», τόνισε, αναδεικνύοντας τη σημασία της στενής συνεργασίας Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ενίσχυση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στις Κινητές Ομάδες Υγείας, καθώς και στην ανάπτυξη του Εθνικού Δικτύου Τηλεϊατρικής, στην Εθνική Δράση για την αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας, αλλά και στην δωρεάν τηλεφωνική γραμμή 1135 που μπορούν να προγραμματίζονται κατ' οίκον επισκέψεις για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία, με δυνατότητα διενέργειας εξετάσεων μέσω φορητού ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού.

Κεντρικό σημείο της παρέμβασής της αποτέλεσε η πρόταση για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου τοπικού δικτύου φροντίδας υγείας, το οποίο θα συνδέει την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, τις κοινωνικές υπηρεσίες και τις δημοτικές δομές υγείας με το Εθνικό Σύστημα Υγείας. Όπως επισήμανε, οι σχετικές αρμοδιότητες της Αυτοδιοίκησης πρέπει να συνοδεύονται από επαρκείς πόρους και τεχνογνωσία, ώστε να διαμορφωθεί ένα αποτελεσματικό σύστημα φροντίδας που θα επιτρέπει στους πολίτες, ιδιαίτερα στους ηλικιωμένους και στα άτομα με χρόνια νοσήματα, να λαμβάνουν την αναγκαία υποστήριξη στον τόπο κατοικίας τους.

Ειδική μνεία έκανε στα κίνητρα προσέλκυσης ιατρικού προσωπικού σε απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές, επισημαίνοντας τη συμβολή των Δήμων στην αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος των υγειονομικών. **«Εμείς, χωρίς τους δήμους, δεν μπορούμε να τα καταφέρουμε»**, τόνισε, υπογραμμίζοντας ότι η συνεργασία Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης των πολιτών στις υπηρεσίες υγείας.

Κων. Γλούμης-Ατσαλάκης: Νέες δυνατότητες για τους Δήμους στη στεγαστική πολιτική και την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος

Στη σημασία της συνεργασίας Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής αναφέρθηκε ο Κωνσταντίνος Γλούμης-Ατσαλάκης, Γενικός Γραμματέας Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας. Παρουσιάζοντας τις βασικές κυβερνητικές πρωτοβουλίες στους τομείς της οικογένειας, του δημογραφικού, της στέγασης και της νεολαίας, υπογράμμισε τον καθοριστικό ρόλο των Δήμων στην αποτελεσματική εφαρμογή των κοινωνικών πολιτικών. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της συνέχισης της λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας και των υπόλοιπων δημοτικών κοινωνικών δομών, στο Πρόγραμμα Δημογραφικής Ανάπτυξης και στα κίνητρα μετεγκατάστασης στην περιφέρεια, αλλά και στην κοινωνική αντιπαροχή ως εργαλείο αξιοποίησης της δημοτικής ακίνητης περιουσίας. Έμφαση έδωσε στην ενεργότερη συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη της κοινωνικής κατοικίας και ανέδειξε τη σημασία της ενεργοποίησης των Δημοτικών Συμβουλίων Νέων και του θεσμού της Εθνικής Πρωτεύουσας Νεολαίας. Ολοκληρώνοντας την παρέμβασή του επισήμανε ότι η αντιμετώπιση των σύγχρονων κοινωνικών προκλήσεων προϋποθέτει σταθερή συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων της σε τοπικό επίπεδο.

Γ. Χορμόβα: Νέο πρόγραμμα τηλεργασίας σε 38 ορεινούς Δήμους και 1.000 επιδοτούμενες θέσεις εργασίας για άτομα με αναπηρία

Στις νέες δράσεις της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ) και στη σημασία της συνεργασίας με την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την ενίσχυση της απασχόλησης και την κάλυψη των αναγκών των τοπικών κοινωνιών αναφέρθηκε η **Διοικήτρια της ΔΥΠΑ, Γιάννα Χορμόβα**. Υπογράμμισε ότι η ΔΥΠΑ δίνει προτεραιότητα στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, στη διασύνδεση ανέργων και επιχειρήσεων και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στον σχεδιασμό νέου προγράμματος επιδοτούμενης τηλεργασίας για 38 πολύ μικρούς ορεινούς Δήμους, στους οποίους είναι εγγεγραμμένοι περίπου 8.500 άνεργοι. Στόχος της πρωτοβουλίας είναι η διασύνδεση των κατοίκων απομακρυσμένων περιοχών με επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε άλλα σημεία της χώρας, δημιουργώντας ευκαιρίες απασχόλησης χωρίς την ανάγκη μετεγκατάστασης. Παράλληλα, ανακοίνωσε ότι εντός Νοεμβρίου αναμένεται η ενεργοποίηση νέου προγράμματος 1.000 επιδοτούμενων θέσεων εργασίας για άτομα με αναπηρία στους ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού, ενώ αναφέρθηκε και στο πρόγραμμα απασχόλησης ανέργων ηλικίας άνω των 55 ετών.

Η κ. Χορμόβα ανέδειξε επίσης τις δυνατότητες συνεργασίας της ΔΥΠΑ με τους Δήμους στους τομείς της προσχολικής αγωγής, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της αξιοποίησης δημόσιων υποδομών. Αναφέρθηκε στους 28 βρεφονηπιακούς σταθμούς και τις 50 σχολές επαγγελματικής εκπαίδευσης της ΔΥΠΑ, επισημαίνοντας ότι οι προσφερόμενες ειδικότητες προσαρμόζονται στις ανάγκες των τοπικών οικονομιών. Παράλληλα, υπογράμμισε τη σημασία της συνεργασίας με τους Δήμους για την αξιοποίηση και συντήρηση του εκτεταμένου κτιριακού αποθέματος της Υπηρεσίας, με στόχο την ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

Πολιτική Προστασία & Διαχείριση Κρίσεων: Πρόληψη, Ετοιμότητα & Ανθεκτικότητα

Γ. Παπαναστασίου: «Η Πολιτική Προστασία δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς τον εθελοντισμό»

Στον καθοριστικό ρόλο του εθελοντισμού στην πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών αναφέρθηκε ο **Β΄ Αντιπρόεδρος της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Αγρινίου, Γιώργος Παπαναστασίου**, υπογραμμίζοντας ότι η αποτελεσματικότητα της Πολιτικής Προστασίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών. Όπως επισήμανε, οι εθελοντές αποτελούν αναπόσπαστο μέρος τόσο του προληπτικού σχεδιασμού όσο και της επιχειρησιακής αντιμετώπισης των κρίσεων, με την έγκαιρη κινητοποίησή τους να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην προστασία των τοπικών κοινωνιών.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στη συμβολή των εθελοντικών ομάδων που έχουν δημιουργηθεί σε χωριά με πρωτοβουλία των προέδρων των τοπικών κοινοτήτων, επισημαίνοντας ότι η παρουσία

και η άμεση κινητοποίησή τους επιτρέπουν την ταχύτερη εκδήλωση των πρώτων ενεργειών σε περιπτώσεις δασικών πυρκαγιών και πλημμυρικών φαινομένων. Τόνισε ότι, πέρα από τον αναγκαίο συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων, η ετοιμότητα και η ταχύτητα ενεργοποίησης των εθελοντικών δυνάμεων αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την αποτελεσματική διαχείριση μιας έκτακτης κατάστασης.

Ο κ. Παπαναστασίου εξέφρασε, τέλος, την αναγνώριση και τις ευχαριστίες του προς όλους τους εθελοντές για την προσφορά τους, αναδεικνύοντας τη σημασία της συμμετοχής και της αλληλεγγύης των πολιτών στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τοπικών κοινωνιών.

Βλ. Σιώμος: Μόνιμες δομές Πολιτικής Προστασίας σε όλους τους Δήμους, με σαφείς αρμοδιότητες και επαρκή χρηματοδότηση

Στην ανάγκη ουσιαστικής ενίσχυσης του ρόλου των Δήμων στην Πολιτική Προστασία αναφέρθηκε ο **Βλάσσης Σιώμος, Πρόεδρος της Επιτροπής Πολιτικής Προστασίας της ΚΕΔΕ και Αντιπρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου της Ένωσης**, υπογραμμίζοντας ότι η προστασία των πολιτών και των τοπικών κοινωνιών από φυσικούς και άλλους κινδύνους αποτελεί θεσμοθετημένη αρμοδιότητα της Αυτοδιοίκησης. Επισήμανε ότι οι υφιστάμενες ασάφειες και επικαλύψεις αρμοδιοτήτων μεταξύ Δήμων, Περιφερειών και κρατικών υπηρεσιών δημιουργούν σημαντικές δυσχέρειες στον επιχειρησιακό συντονισμό. Στο πλαίσιο αυτό, **πρότεινε τη δημιουργία μόνιμης οργανικής μονάδας Πολιτικής Προστασίας σε κάθε Δήμο**, με κατάλληλη στελέχωση και αντίστοιχη αύξηση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ).

Αναφερόμενος στις πρόσφατες θεσμικές εξελίξεις, χαρακτήρισε θετικά βήματα τον νόμο 5281/2026 («Ενεργή Μάχη») και τον νέο Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ν. 5314/2026), επισημαίνοντας, ωστόσο, την ανάγκη περαιτέρω εξειδίκευσης των ρυθμίσεων και έκδοσης σαφών εφαρμοστικών οδηγιών. **Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων** για τον καθαρισμό των υδατορεμάτων και των ιδιωτικών οικοπέδων, καθώς και για τον σχεδιασμό, την πρόληψη, την επιχειρησιακή αντιμετώπιση και την αποκατάσταση των συνεπειών φυσικών καταστροφών. Παράλληλα, ζήτησε την επιτάχυνση της ολοκλήρωσης του Κτηματολογίου, των δασικών χαρτών και των πολεοδομικών σχεδίων, αλλά και την απλούστευση του πλαισίου δημοσίων συμβάσεων για την αποτελεσματική αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Ο κ. Σιώμος υπογράμμισε ότι η κλιματική κρίση επιβάλλει **τη μετάβαση σε ένα σύγχρονο μοντέλο Πολιτικής Προστασίας με προτεραιότητα στην πρόληψη, στην ετοιμότητα και στην ανθεκτικότητα**. Στην κατεύθυνση αυτή, πρότεινε την εκπόνηση και εφαρμογή Σχεδίων Αστικής Ανθεκτικότητας, την ενίσχυση του επιχειρησιακού σχεδιασμού και της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και την αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών, όπως συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, δορυφορικές εφαρμογές και μη επανδρωμένα αεροσκάφη (drones). Παράλληλα, ανέδειξε τη σημασία της εκπαίδευσης των πολιτών, του εθελοντισμού και της κατάρτισης ενός ολοκληρωμένου Εθνικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας, με σαφείς ρόλους και συντονισμό όλων των επιπέδων διοίκησης. Κλείνοντας, τόνισε ότι η αποτελεσματική

προστασία των τοπικών κοινωνιών απαιτεί μόνιμους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς, εξειδικευμένο προσωπικό και διαρκή συνεργασία Κράτους, Περιφερειών και Δήμων.

Ευθ. Λέκκας: «Ανάγκη εξειδικευμένου επιχειρησιακού σχεδιασμού για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών»

Στην ανάγκη αναθεώρησης και εξειδίκευσης του επιχειρησιακού σχεδιασμού για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών αναφέρθηκε ο **Ευθύμιος Λέκκας, Ομότιμος Καθηγητής Δυναμικής Τεκτονικής, Εφαρμοσμένης Γεωλογίας και Διαχείρισης Φυσικών Καταστροφών και Πρόεδρος του Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ)**, κατά την παράλληλη συνεδρία «Πολιτική Προστασία & Διαχείριση Κρίσεων: Πρόληψη, Ετοιμότητα & Ανθεκτικότητα». Υπογράμμισε ότι, παρότι οι Δήμοι διαθέτουν επιχειρησιακά σχέδια, αυτά παραμένουν σε μεγάλο βαθμό γενικά και απαιτείται η εξειδίκευσή τους με βάση τους ιδιαίτερους κινδύνους και την τρωτότητα κάθε περιοχής.

Ο κ. Λέκκας επισήμανε ότι **η κλιματική κρίση επιβάλλει έναν νέο σχεδιασμό σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο**, καθώς τα ολοένα εντονότερα φυσικά φαινόμενα προκαλούν καταστροφές με σοβαρές ανθρώπινες και οικονομικές απώλειες. Αναφέρθηκε χαρακτηριστικά στις καταστροφικές πλημμύρες που έπληξαν τη Θεσσαλία κατά τις κακοκαιρίες «Ιανός» και «Daniel», αναδεικνύοντας την ανάγκη ολοκληρωμένης διαχείρισης των κινδύνων και των κρίσεων σε τρία διακριτά στάδια: την πρόληψη, την επιχειρησιακή απόκριση και την αποκατάσταση.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε σε πέντε στρατηγικούς στόχους για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης: την εκτίμηση και ανάλυση των κινδύνων, την αξιολόγηση της τρωτότητας των συστημάτων, τον υπολογισμό του επιπέδου διακινδύνευσης, τη σύνταξη εξειδικευμένων επιχειρησιακών σχεδίων και τη συστηματική κατάρτιση, εκπαίδευση και ενημέρωση. Όπως τόνισε, κάθε Δήμος οφείλει να προχωρήσει σε αναλυτική αποτύπωση των τοπικών κινδύνων και, στη βάση αυτής, να σχεδιάσει συγκεκριμένες παρεμβάσεις, όπως διαδρομές διαφυγής και ασκήσεις ετοιμότητας, με στόχο την αποτελεσματικότερη προστασία των πολιτών και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τοπικών κοινωνιών.

Κ. Κατσαφάδος: Πάνω από 1,1 δισ. ευρώ στην Αυτοδιοίκηση για την αποκατάσταση υποδομών από φυσικές καταστροφές

Στις χρηματοδοτήσεις και τις θεσμικές παρεμβάσεις για τη στήριξη των Δήμων και των Περιφερειών που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές αναφέρθηκε ο **Υφυπουργός Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Κώστας Κατσαφάδος**. Όπως επισήμανε, από το 2023 έως σήμερα έχουν διατεθεί 1,124 δισ. ευρώ προς τον πρώτο και δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την αποκατάσταση υποδομών σε περιοχές που έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Από αυτά, 492 εκατ. ευρώ κατευθύνθηκαν στους Δήμους, ενώ από το 2025 έχουν διατεθεί 362 εκατ. ευρώ για την αποκατάσταση δημοτικών υποδομών. Παράλληλα, γνωστοποίησε ότι κατά την τελευταία συνεδρίαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής εγκρίθηκε η εκταμίευση επιπλέον 35 εκατ. ευρώ για Δήμους που βρίσκονται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Αναγνωρίζοντας ότι οι διαθέσιμοι πόροι δεν επαρκούν για το

σύνολο των αναγκών, υπογράμμισε τη σημασία της ταχείας χρηματοδότησης και αποκατάστασης των ζημιών.

Ο κ. Κατσαφάδος αναφέρθηκε επίσης στις θεσμικές παρεμβάσεις για την απλούστευση των διαδικασιών και την αποφόρτιση των Δήμων από αρμοδιότητες. Ειδικότερα, σημείωσε ότι τις αυτοψίες σε κτίρια που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές αναλαμβάνουν πλέον κλιμάκια μηχανικών της Γενικής Γραμματείας Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών, αντί των δημοτικών επιτροπών. Παράλληλα, παρουσίασε τις αλλαγές στο πλαίσιο της κρατικής αρωγής, με έμφαση στην ψηφιοποίηση των διαδικασιών αποζημίωσης, στον εκσυγχρονισμό των ρυθμίσεων στεγαστικής και πρώτης αρωγής και στην προσαρμογή των ενισχύσεων στο πραγματικό κόστος αποκατάστασης. Αναφέρθηκε ακόμη στη λειτουργία του νέου Ψηφιακού Βοηθού Κρατικής Αρωγής, που διευκολύνει την ενημέρωση των πολιτών.

Τέλος, υπογράμμισε ότι η αποτελεσματική αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών προϋποθέτει στενή συνεργασία Κεντρικού Κράτους, Περιφερειών και Δήμων, με κοινό στόχο την προστασία των πολιτών και την ταχύτερη επιστροφή των πληγεισών περιοχών στην κανονικότητα. Τόνισε την ανάγκη έγκαιρης καταγραφής των προβλημάτων, ιεράρχησης των παρεμβάσεων, υποβολής ώριμων προτάσεων έργων και ενίσχυσης του επιχειρησιακού συντονισμού, επισημαίνοντας ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί απαραίτητο σύμμαχο στην προσπάθεια αυτή.

Στην αποστολή και τον τρόπο λειτουργίας της **Γενικής Γραμματείας Προστασίας Κρίσιμων Οντοτήτων του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη** αναφέρθηκε ο **Γενικός Γραμματέας, Σπύρος Παπαγεωργίου**, αναδεικνύοντας τη σημασία της πρόληψης, της επιχειρησιακής ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας απέναντι σε κρίσεις και έκτακτες καταστάσεις. Όπως επισήμανε, βασική προτεραιότητα αποτελεί η διασφάλιση της συνέχειας των υπηρεσιών που παρέχουν οι κρίσιμες οντότητες, ακόμη και υπό ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτό, ανέλυσε τη διαδικασία διαχείρισης και αντιμετώπισης των κρίσεων, υπογραμμίζοντας ότι η επιχειρησιακή απόκριση πρέπει να συνοδεύεται από την παράλληλη προσπάθεια αποκατάστασης των παρεχόμενων υπηρεσιών. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην ανάγκη στενής συνεργασίας και συστηματικής ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ώστε να καθίσταται δυνατή η έγκαιρη εκτίμηση των κινδύνων, η πρόβλεψη των επόμενων βημάτων και η αποτελεσματικότερη προετοιμασία για την αντιμετώπιση κρίσεων

Στις νέες προκλήσεις που διαμορφώνουν το επιχειρησιακό περιβάλλον της Πολιτικής Προστασίας αναφέρθηκε ο **Αρχηγός του Πυροσβεστικού Σώματος, Θεόδωρος Βάγιας**, υπογραμμίζοντας ότι η μεταβολή της φύσης και της έντασης των κρίσεων καθιστά αναγκαία την έγκαιρη προετοιμασία και την ενίσχυση της επιχειρησιακής ετοιμότητας. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στις δασικές πυρκαγιές και στον πλημμυρικό κίνδυνο, επισημαίνοντας τη σημασία της πρόληψης και του κατάλληλου σχεδιασμού πριν από την εκδήλωση των φυσικών φαινομένων. Ο κ. Βάγιας ανέδειξε τον καθοριστικό ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των κρίσεων, τονίζοντας ότι η βαθιά γνώση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, των αναγκών και των κινδύνων κάθε περιοχής συνιστά σημαντικό επιχειρησιακό πλεονέκτημα. Στο

πλαίσιο αυτό, υπογράμμισε τη σημασία της αξιοποίησης της τοπικής γνώσης στον σχεδιασμό και στην προετοιμασία για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών.

Στην ανάγκη ουσιαστικής ενίσχυσης της Πολιτικής Προστασίας των Δήμων, με επαρκές προσωπικό, σταθερούς πόρους και αποτελεσματικό επιχειρησιακό σχεδιασμό καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, αναφέρθηκε ο **Ισίδωρος Μάδης, Πρόεδρος του Συνδέσμου Προστασίας και Ανάπτυξης Υμηττού (ΣΠΑΥ) και Δήμαρχος Παιανίας**. Κατά την παρέμβασή του στη θεματική ενότητα «Πολιτική Προστασία & Διαχείριση Κρίσεων: Πρόληψη, Ετοιμότητα & Ανθεκτικότητα», ανέδειξε την ανάγκη κάλυψης των ελλείψεων σε κρίσιμες ειδικότητες, όπως χειριστές μηχανημάτων έργου και οδηγοί Γ΄ κατηγορίας, καθώς και τη θέσπιση δεκάμηνων συμβάσεων για το προσωπικό πυροπροστασίας, ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη προετοιμασία και η συνέχεια των δράσεων πρόληψης.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην εργασιακή και ασφαλιστική προστασία των εθελοντών, ζητώντας σαφές θεσμικό πλαίσιο για τη δικαιολόγηση της απουσίας τους από την εργασία όταν συμμετέχουν σε επιχειρήσεις Πολιτικής Προστασίας. Παράλληλα, υπογράμμισε την ανάγκη επαρκούς χρηματοδότησης για την προμήθεια Μέσων Ατομικής Προστασίας, την ανανέωση του εξοπλισμού και τη λειτουργία και συντήρηση των υποδομών, με βάση τους ιδιαίτερους κινδύνους κάθε περιοχής.

Παρουσιάζοντας τον απολογισμό της φετινής αντιπυρικής περιόδου στον Υμηττό, ανέφερε ότι αντιμετωπίστηκαν έγκαιρα 21 ενάρξεις δασικών και αγροτικών πυρκαγιών, χωρίς καμία να λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις, χάρη στη συνεργασία Πυροσβεστικού Σώματος, ΣΠΑΥ και Δήμων. Τέλος, αναφέρθηκε στο επικείμενο Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ ΣΠΑΥ και Πυροσβεστικού Σώματος, το οποίο προβλέπει ενοποίηση ηλεκτρονικών συστημάτων, συνεργασία σε δράσεις πρόληψης και εκπαίδευσης, καθώς και κοινές επιχειρησιακές ασκήσεις, με στόχο την ενίσχυση του συντονισμού και της ετοιμότητας για την προστασία του Υμηττού.

Στην ανάγκη ουσιαστικής ενίσχυσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με επαρκή χρηματοδότηση, σύγχρονο εξοπλισμό και θεσμικά εργαλεία για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών αναφέρθηκε ο **Βασίλης Ξυπολυτάς, Δήμαρχος Κηφισιάς και Πρόεδρος του Συνδέσμου Προστασίας και Ανάπλασης του Πεντελικού (ΣΠΑΠ)**. Παρουσιάζοντας τις πρωτοβουλίες που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία δυόμισι χρόνια στον Δήμο Κηφισιάς και στον ΣΠΑΠ, υπογράμμισε ότι, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην οργάνωση της Πολιτικής Προστασίας σε εθνικό επίπεδο, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις στους Δήμους.

Ειδικότερα, επισήμανε ότι το 70% των Δήμων δεν διαθέτει ψηφιακά και έξυπνα συστήματα Πολιτικής Προστασίας, ενώ το 40% δεν διαθέτει ούτε ένα πυροσβεστικό όχημα, αναδεικνύοντας την ανάγκη ενίσχυσης της επιχειρησιακής τους ετοιμότητας. Παράλληλα, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην πρόληψη, σημειώνοντας ότι το κόστος αντιμετώπισης και αποκατάστασης μιας φυσικής καταστροφής μπορεί να είναι πολλαπλάσιο από εκείνο των έγκαιρων προληπτικών παρεμβάσεων.

Ο κ. Ξυπολυτάς έθεσε, επίσης, το ζήτημα της θεσμικής αναγνώρισης και ενίσχυσης του επιχειρησιακού ρόλου των διαδημοτικών Συνδέσμων, επισημαίνοντας ότι, παρά τη σημαντική

συμβολή τους στην προστασία των δασικών εκτάσεων, δεν διαθέτουν θεσμοθετημένες αρμοδιότητες πυρόσβεσης και παραμένουν εκτός της επίσημης επιχειρησιακής οργάνωσης. Υπογράμμισε, τέλος, την ανάγκη ενός ολοκληρωμένου πλαισίου υποστήριξης των Δήμων και των Συνδέσμων, που θα ενισχύει την πρόληψη, τον συντονισμό και την ανθεκτικότητα των τοπικών κοινωνιών απέναντι στις συνέπειες της κλιματικής κρίσης.

Στον ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην πρόληψη και την αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων αναφέρθηκε ο **Γιάννης Κωνσταντάτος, Πρόεδρος του Ελληνικού Δικτύου Ανθεκτικών Πόλεων και Δήμαρχος Ελληνικού-Αργυρούπολης**, παρουσιάζοντας τις πρωτοβουλίες και τις δράσεις του Δικτύου για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τοπικών κοινωνιών.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην εμπειρία της περιόδου 2019–2024 και στο «Smart Υμηττός», το πρωτοποριακό πρόγραμμα ψηφιακής δασοπροστασίας και πυρόσβεσης του Συνδέσμου Προστασίας και Ανάπτυξης Υμηττού (ΣΠΑΥ). Ανέδειξε τη σημασία του τρίπτυχου «Τεχνολογία – Άνθρωπος – Υποδομές» για την αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών, επισημαίνοντας παράλληλα τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι ως προς τη συντήρηση και τη διατήρηση της επιχειρησιακής ετοιμότητας του εξοπλισμού τους.

Ο κ. Κωνσταντάτος υπογράμμισε, τέλος, την καθοριστική σημασία της γνώσης των τοπικών ιδιαιτεροτήτων από τους Δημάρχους, τονίζοντας ότι κανείς δεν γνωρίζει καλύτερα τις ανάγκες, τις δυνατότητες και τους κινδύνους κάθε περιοχής από τους ανθρώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Περιφερειακή Ανάπτυξη & Εδαφική Συνοχή: Νησιωτικότητα, Ορεινότητα & Αγροτική Οικονομία

Γρ. Κωνσταντέλλος: «Να σταματήσει η πρακτική λήψης αποφάσεων για τους Δήμους χωρίς τη συμμετοχή τους»

Στην ανάγκη ουσιαστικής συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη διαμόρφωση των αποφάσεων που επηρεάζουν άμεσα τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των Δήμων αναφέρθηκε ο **Α΄ Αντιπρόεδρος της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Γρηγόρης Κωνσταντέλλος**. Ειδικότερα, αναφέρθηκε στο πολυσυζητημένο Προεδρικό Διάταγμα 71/2021 για τη ναυαγοσωστική κάλυψη, αναδεικνύοντας το διαχρονικό πρόβλημα της λήψης αποφάσεων από την Κεντρική Διοίκηση χωρίς προηγούμενη ουσιαστική διαβούλευση με την Αυτοδιοίκηση. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε, επίσης, στην περίπτωση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης για τα οργανωμένα αγκυροβόλια και τα ναύδετα, για την οποία η ΚΕΔΕ δεν έχει κληθεί ούτε να ενημερωθεί ούτε να διατυπώσει τις απόψεις της. Ο κ. Κωνσταντέλλος υπογράμμισε ότι η πρακτική δημιουργίας τετελεσμένων από τις κεντρικές υπηρεσίες των Υπουργείων πρέπει να σταματήσει, ζητώντας την ουσιαστική συμμετοχή της ΚΕΔΕ στη διαδικασία διαμόρφωσης του θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου που αφορά τους Δήμους.

Στρ. Χαρχαλάκης: Ειδικές θεσμικές προβλέψεις και ευρωπαϊκές πολιτικές για την ενίσχυση των νησιωτικών Δήμων

Στην ανάγκη προσαρμογής του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών περιοχών αναφέρθηκε ο **Στράτος Χαρχαλάκης, Πρόεδρος της Επιτροπής Νήσων και Πολιτικής Συνοχής της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Κυθήρων**. Παρουσιάζοντας τις παρατηρήσεις της Επιτροπής επί του νέου Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, υπογράμμισε την ανάγκη ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας των μικρών νησιωτικών Δήμων, με πρόσθετο προσωπικό υποστήριξης και ειδικές ρυθμίσεις για τη διατήρηση του ανθρώπινου δυναμικού τους.Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην αποφυγή μεταφοράς νέων αρμοδιοτήτων χωρίς την απαιτούμενη διοικητική και επιχειρησιακή υποστήριξη, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη μεταφορά μαθητών, για την οποία προτείνεται να διατηρηθεί η ευθύνη στις Περιφέρειες. Ξεχωριστή αναφορά έκανε στις δυσκολίες προσέλκυσης και παραμονής βασικών επαγγελματικών ειδικοτήτων στα μικρά νησιά, προτείνοντας τη θέσπιση φορολογικών κινήτρων για την εκμίσθωση κατοικιών σε εκπαιδευτικούς και ιατρούς σε νησιά έως 5.000 κατοίκων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αυξημένες στεγαστικές δυσκολίες. Ο κ. Χαρχαλάκης αναφέρθηκε επίσης στις βασικές αρχές του κειμένου που υπέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη Στρατηγική της για τα Νησιά, αναδεικνύοντας την ευρωπαϊκή διάσταση της νησιωτικότητας και τη σημασία σύνδεσης των εθνικών θεσμικών παρεμβάσεων με τις ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες για τις νησιωτικές περιοχές.

Σ. Κεφαλογιάννης: «Εδαφική ισότητα και δικαιοσύνη για τους ορεινούς Δήμους»

Στην ανάγκη διασφάλισης της εδαφικής ισότητας και δικαιοσύνης για τις ορεινές περιοχές αναφέρθηκε ο **Σωκράτης Κεφαλογιάννης, Πρόεδρος της Επιτροπής Ορεινών Περιοχών της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Ανωγείων**, επισημαίνοντας τις ανισότητες που δημιουργούνται από τη διαφορετική οικονομική δυνατότητα των Δήμων να παρέχουν πρόσθετα επιδόματα και κίνητρα σε εργαζομένους του δημόσιου τομέα. Όπως υπογράμμισε, ενώ ορισμένοι Δήμοι έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν πρόσθετες οικονομικές παροχές σε δημοτικούς υπαλλήλους, ιατρούς, στελέχη των Σωμάτων Ασφαλείας και άλλες κατηγορίες εργαζομένων, άλλοι αδυνατούν να ανταποκριθούν σε αντίστοιχες ανάγκες, γεγονός που δημιουργεί ανισορροπίες μεταξύ των τοπικών κοινωνιών. Ο κ. Κεφαλογιάννης τόνισε ότι η άρση αυτών των ανισοτήτων συνδέεται άμεσα με τη διαχρονική διεκδίκηση των ορεινών περιοχών για εδαφική ισότητα και εδαφική δικαιοσύνη, επισημαίνοντας ότι η αντιμετώπιση των ιδιαίτερων δυσκολιών τους πρέπει να αποτελεί σταθερή προτεραιότητα της Πολιτείας και των αρμόδιων θεσμικών φορέων.

Δ. Τζιαχρήστας: «Χωρίς σύγχρονες υποδομές και ισχυρή ύπαιθρο δεν μπορεί να υπάρξει αγροτική ανάπτυξη»

Στις σημαντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πρωτογενής τομέας και στον καθοριστικό ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη στήριξη της ελληνικής υπαίθρου αναφέρθηκε ο **Δημήτρης Τζιαχρήστας, Πρόεδρος της Επιτροπής Αγροτικής Ανάπτυξης της ΚΕΔΕ και Δημοτικός Σύμβουλος Δομοκού**. Υπογράμμισε ότι οι Δήμοι αποτελούν τον πρώτο και εγγύτερο θεσμικό αποδέκτη της αγωνίας και των προβλημάτων του αγροτικού κόσμου, αναδεικνύοντας τα πολλαπλά ανοιχτά μέτωπα που ασκούν ασφυκτικές πιέσεις στον πρωτογενή τομέα.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην ανάγκη η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) να αναγνωρίσει και να στηρίξει τους παραδοσιακούς ελαιώνες με ιδιαίτερα γεωγραφικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά, προκειμένου να αποτραπεί η εγκατάλειψή τους. Παράλληλα, επανέφερε το πάγιο αίτημα της ΚΕΔΕ για γενναία χρηματοδότηση των Δήμων, ώστε να υλοποιηθούν μεγάλα και αναγκαία αρδευτικά έργα στην ελληνική περιφέρεια. Όπως τόνισε, η διασφάλιση των υδάτινων πόρων, η κατασκευή σύγχρονων αρδευτικών δικτύων και φραγμάτων και η ορθολογική διαχείριση του νερού αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για το μέλλον της γεωργικής παραγωγής. Αναφερόμενος στα σοβαρά προβλήματα της ελληνικής κτηνοτροφίας, επισήμανε ότι η περαιτέρω στήριξή της αποτελεί ζήτημα εθνικής ασφάλειας και διατροφικής επάρκειας. Ο κ. Τζιαχρήστας υπογράμμισε ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν παρακολουθεί παθητικά τις εξελίξεις, αλλά βρίσκεται στην πρώτη γραμμή υποστήριξης των αγροτών και των κτηνοτρόφων, καλώντας την Κυβέρνηση και το αρμόδιο Υπουργείο να αντιμετωπίσουν την ΚΕΔΕ ως στρατηγικό εταίρο στη διαμόρφωση πολιτικών για τον πρωτογενή τομέα.

Μαργαρίτης Σχοινάς: «Το πραγματικό τεστ της επιτυχημένης πολιτικής γίνεται στην τοπική κοινωνία»

Στον καθοριστικό ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη της ελληνικής περιφέρειας και την αποτελεσματική εφαρμογή των δημόσιων πολιτικών αναφέρθηκε ο **Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μαργαρίτης Σχοινάς**. Συνοπτικά παρουσίασε τις εξελίξεις και στις πρωτοβουλίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την ενίσχυση των υποδομών του πρωτογενούς τομέα, με ιδιαίτερη έμφαση στην ολοκλήρωση του προγράμματος «Ύδωρ 2.0», στη νέα πρόσκληση για μικρά αρδευτικά έργα και στις παρεμβάσεις αγροτικής οδοποιίας. Επισήμανε τη σημασία των έργων αυτών για την υποστήριξη της αγροτικής παραγωγής και τη βελτίωση των συνθηκών στην ελληνική περιφέρεια, ενώ χαρακτηριστικά ανέφερε ότι «οι μεγάλες αποφάσεις μπορεί να λαμβάνονται στα μεγάλα κέντρα αποφάσεων, αλλά το πραγματικό τεστ της επιτυχημένης πολιτικής γίνεται στην τοπική κοινωνία», αναδεικνύοντας τη σημασία της ουσιαστικής συνεργασίας μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης και Δήμων.

Ο **Υφυπουργός στον Πρωθυπουργό, Θανάσης Κοντογεώργης**, επισήμανε ότι η ορεινότητα, η νησιωτικότητα, η εδαφική συνοχή και η περιφερειακή ανάπτυξη δεν αποτελούν απλώς ζητήματα τοπικού ενδιαφέροντος, αλλά όρο βιωσιμότητας και ασφάλειας για την πατρίδα μας κατά την επόμενη περίοδο και αποτελούν κρίσιμες διαστάσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού της χώρας.

Στ. Γκίκας: «Η συνδεσιμότητα και η διασυνδεσιμότητα των λιμένων βασική προϋπόθεση για την εδαφική συνοχή»

Στη σημασία της ενίσχυσης της συνδεσιμότητας των νησιωτικών περιοχών και της ανάπτυξης των λιμενικών υποδομών αναφέρθηκε ο **Υφυπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Στέφανος Γκίκας**, υπογραμμίζοντας ότι για τη νέα προγραμματική περίοδο 2028–2034, λέξεις-κλειδιά θα είναι η «συνδεσιμότητα» και η «διασυνδεσιμότητα» των λιμένων, ως βασικές προϋποθέσεις για τη διασφάλιση της εδαφικής συνοχής. Ο κ. Γκίκας επισήμανε ότι η στενή συνεργασία του Υπουργείου με τους Δήμους και τα Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό των λιμενικών παρεμβάσεων. Ιδιαίτερη έμφαση

έδωσε στην καταγραφή των πραγματικών αναγκών των τοπικών κοινωνιών, στην ιεράρχηση των αναγκαίων έργων και στην έγκαιρη ωρίμανσή τους, ώστε να διαμορφωθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την αξιοποίηση των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων της νέας προγραμματικής περιόδου.

Τη σημασία του Ετήσιου Τακτικού Συνεδρίου της ΚΕΔΕ ως ευκαιρίας αναστοχασμού και ουσιαστικού διαλόγου για το μέλλον της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπογράμμισε ο **Μάνος Κόνσολας, Βουλευτής Δωδεκανήσων και Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών της Βουλής**, ο οποίος εξέφρασε τη βεβαιότητα ότι τα συμπεράσματα και τα πεπραγμένα του Συνεδρίου θα αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης και στο μέλλον, αναδεικνύοντας τη σημασία της συνεδριακής διαδικασίας για τον προβληματισμό γύρω από τις προοπτικές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στον προγραμματισμό και τις προτεραιότητες της νεοσύστατης Ειδικής Γραμματείας Ορεινών Περιοχών αναφέρθηκε ο **Δημήτρης Κυριαζής, Ειδικός Γραμματέας Ορεινών Περιοχών της Προεδρίας της Κυβέρνησης**, υπογραμμίζοντας ότι η ορεινότητα δεν αποτελεί απλώς μια περιφερειακή διάσταση της χώρας, αλλά βασικό συστατικό της εθνικής της ταυτότητας. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην ανάγκη **διαμόρφωσης ενός σταθερού και διακριτού πλαισίου χρηματοδότησης για τις ορεινές περιοχές**, ώστε η υποστήριξή τους να μην εξαρτάται αποκλειστικά από τη δυνατότητα συμμετοχής τους σε χρηματοδοτικά προγράμματα. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, στόχος είναι η μετάβαση από τη λογική ότι «οι ορεινές περιοχές μπορούν να διεκδικούν χρηματοδότηση» σε ένα νέο πλαίσιο, όπου **«οι ορεινές περιοχές έχουν τους δικούς τους εξασφαλισμένους και διακριτούς πόρους»**, αναδεικνύοντας την ανάγκη ουσιαστικής αναγνώρισης των ιδιαίτερων αναγκών τους στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της χώρας

Στις ιδιαίτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μικροί νησιωτικοί Δήμοι και στην ανάγκη διαμόρφωσης στοχευμένων πολιτικών για την αντιμετώπισή τους αναφέρθηκε ο **Φώτης Μάγγος, Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής**. Παρουσιάζοντας σκέψεις και προτάσεις προς συζήτηση, ανέδειξε έξι βασικές θεματικές στις οποίες απαιτείται αναζήτηση ουσιαστικών λύσεων, με γνώμονα τις ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες των νησιωτικών περιοχών. Ειδικότερα, έθεσε ως προτεραιότητες τη δημιουργία εξειδικευμένων χρηματοδοτικών εργαλείων για τα πολύ μικρά νησιά, τη βελτίωση της συνδεσιμότητας και την αντιμετώπιση των προβλημάτων στις άγονες ακτοπλοϊκές γραμμές, καθώς και τον εξορθολογισμό του Μεταφορικού Ισοδύναμου. Παράλληλα, αναφέρθηκε στο κρίσιμο ζήτημα της λειψυδρίας, στην ανάγκη επιτάχυνσης των διαδικασιών της κρατικής διοίκησης και ενίσχυσης της διοικητικής υποστήριξης των μικρών Δήμων, καθώς και στη στελέχωση των νησιών με ιατρούς, εκπαιδευτικούς και εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό.

Αν. Μπινίσκος: Τεχνική υποστήριξη και προσαρμοσμένη χρηματοδότηση για την ανάπτυξη των μικρών, νησιωτικών και ορεινών Δήμων

Στην ανάγκη επιτάχυνσης της υλοποίησης κρίσιμων έργων και ενίσχυσης της τεχνικής και διοικητικής ικανότητας των Δήμων αναφέρθηκε ο **Αναστάσιος Μπινίσκος, Διευθύνων Σύμβουλος της ΠΕΤΑ Α.Ε.** Στο πλαίσιο αυτό, ανέδειξε τρεις βασικές προϋποθέσεις για την

περιφερειακή ανάπτυξη: την έγκαιρη προετοιμασία και τον σαφή προγραμματισμό των έργων, την προσαρμογή των χρηματοδοτικών κριτηρίων στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε περιοχής και τη διασφάλιση της μακροχρόνιας λειτουργίας και συντήρησης των υποδομών. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στον ρόλο της ΠΕΤΑ Α.Ε. στην παροχή τεχνογνωσίας και τεχνικής υποστήριξης προς τους Δήμους, από την προετοιμασία των μελετών και την εξασφάλιση χρηματοδότησης έως τη δημοπράτηση και την παρακολούθηση των έργων. Αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στην υποστήριξη επτά νησιωτικών Δήμων για την εκπόνηση Σχεδίων Διαχείρισης Υδατικών Πόρων, στη συνεργασία για το Σχέδιο Ασφάλειας Νερού του Δήμου Πλατανιά, καθώς και στη συμμετοχή της ΠΕΤΑ, της ΚΕΔΕ και του ΕΚΠΑ στο πρόγραμμα «Δήμοι Ασφαλείς & Ανθεκτικοί». Τόνισε ότι η εμπειρία αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί ευρύτερα, με προσαρμοσμένα προγράμματα τεχνικής υποστήριξης και εκπαίδευσης για τους νησιωτικούς και ορεινούς Δήμους. Ο κ. Μπινίσκος επισήμανε ότι η αξιολόγηση των έργων δεν πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά στο κόστος ανά κάτοικο, αλλά και στη συμβολή τους στη διατήρηση του πληθυσμού και των βασικών υπηρεσιών στις απομακρυσμένες περιοχές.

Πολιτισμός, Παιδεία: Επενδύοντας στο Μέλλον των Τοπικών Κοινωνιών

Φ. Αναστασιάδης: «Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός στην πρώτη γραμμή των προτεραιοτήτων της Αυτοδιοίκησης»

Στη σημασία της Παιδείας, του Πολιτισμού και του Αθλητισμού ως βασικών πυλώνων ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής αναφέρθηκε ο **Φίλιππος Αναστασιάδης, Πρόεδρος της ΠΕΤΑ Α.Ε. και Δήμαρχος Παγγαίου**. Υπογράμμισε ότι οι τρεις αυτοί τομείς πρέπει να βρίσκονται στην πρώτη γραμμή των προτεραιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις και τις ευκαιρίες που χρειάζεται η νέα γενιά για να οικοδομήσει το μέλλον της.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στις ευθύνες των Δήμων για τη συντήρηση, επισκευή και εύρυθμη λειτουργία των σχολικών υποδομών, αναγνωρίζοντας τη σημασία της ενίσχυσης των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων. Στο πλαίσιο αυτό, χαιρέτισε την ανακοίνωση του Πρωθυπουργού για διπλασιασμό της ΣΑΤΑ σχολικών κτιρίων, από 30 εκατ. σε 60 εκατ. ευρώ, επισημαίνοντας ότι η αύξηση αυτή ενισχύει τη δυνατότητα των Δήμων να ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στις ανάγκες των σχολικών τους μονάδων. Τόνισε, παράλληλα, τη σημασία της συνεργασίας της Κεντρικής Διοίκησης με την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την ουσιαστική αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται στις τοπικές κοινωνίες.

Π. Τσακίρης: Σταθερή χρηματοδότηση των Συμβουλίων Νέων και ουσιαστική ενίσχυση των δημοτικών πολιτιστικών δομών

Στην ανάγκη ανάδειξης του Πολιτισμού και της Νεολαίας ως βασικών προτεραιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναφέρθηκε ο Παντελής Τσακίρης, Πρόεδρος της Επιτροπής Πολιτισμού και Νεολαίας της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Ωραιοκάστρου. Υπογράμμισε ότι ο πολιτισμός και η ενεργός συμμετοχή των νέων δεν αποτελούν δευτερεύοντα ζητήματα, αλλά αναπόσπαστα στοιχεία της καθημερινότητας και της αναπτυξιακής προοπτικής των τοπικών κοινωνιών. Αναφερόμενος στον νέο Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επισήμανε ότι η θεσμική κατοχύρωση

των σχετικών αρμοδιοτήτων πρέπει να συνοδεύεται από επαρκείς πόρους και ανθρώπινο δυναμικό.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην υποστελέχωση των δημοτικών δομών, επικαλούμενος μελέτη της ΚΕΔΕ και της ΕΕΤΑΑ, σύμφωνα με την οποία μόλις το 57,3% των οργανικών θέσεων καλύπτεται από μόνιμο προσωπικό και εργαζομένους αορίστου χρόνου. Παράλληλα, αναφέρθηκε στην ανάγκη διασφάλισης της συνέχειας των πολιτιστικών δράσεων, επισημαίνοντας τη λήξη της τριετούς σύμβασης για τα ΔΗΠΕΘΕ στο τέλος του 2026. Στο πεδίο της νεολαίας, υπογράμμισε ότι η πρόβλεψη του νέου Κώδικα για υποχρεωτική σύσταση Συμβουλίων Νέων στους Δήμους άνω των 2.000 κατοίκων απαιτεί αντίστοιχη χρηματοδοτική υποστήριξη, ώστε οι νέοι να συμμετέχουν ουσιαστικά στη δημόσια ζωή και στη λήψη αποφάσεων.

Ο κ. Τσακίρης **κατέθεσε τρεις συγκεκριμένες προτάσεις**:

- **Καθιέρωση ειδικής και σταθερής κρατικής χρηματοδότησης των Συμβουλίων Νέων** από το 2027, σε συνδυασμό με πιλοτικό πρόγραμμα σύνδεσης των πολιτιστικών δομών με τη μάθηση και την επαγγελματική ενημέρωση των νέων
- **Δημιουργία πάγιου συστήματος στελέχωσης των δημοτικών πολιτιστικών δομών, στα πρότυπα των παιδικών σταθμών**
- **Σύναψη πολυετών προγραμματικών συμβάσεων με το Υπουργείο Πολιτισμού**, με πρώτο κοινό έργο την ψηφιοποίηση των δημοτικών πινακοθηκών. Όπως τόνισε, ζητούμενο είναι η διαμόρφωση τοπικών κοινωνιών που θα προσφέρουν στους νέους ευκαιρίες συμμετοχής, δημιουργίας και προοπτικές παραμονής στον τόπο τους.

Σπ. Σταματόπουλος: Ενίσχυση της χρηματοδότησης των σχολείων και θεσμικές παρεμβάσεις για την Παιδεία και τον Αθλητισμό

Στην ανάγκη ουσιαστικής ενίσχυσης των Δήμων για την κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών στον τομέα της Παιδείας και του Αθλητισμού αναφέρθηκε ο **Σπύρος Σταματόπουλος, Πρόεδρος της Επιτροπής Παιδείας και Αθλητισμού της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Σικυωνίων**. Έθεσε ως βασική προτεραιότητα τη γενναία αύξηση της κρατικής χρηματοδότησης για τη συντήρηση και την αναβάθμιση των σχολικών κτιρίων, καθώς και την απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης των σχολικών εγκαταστάσεων. Παράλληλα, ανέδειξε το υψηλό κόστος που επωμίζονται οι Δήμοι για την κάλυψη των αναγκών σχολικής καθαριότητας, υπογραμμίζοντας την ανάγκη επαρκούς χρηματοδότησης του θεσμού των σχολικών καθαριστριών.

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην επιλεξιμότητα των σχολικών εγκαταστάσεων στα χρηματοδοτικά προγράμματα «Μαριέττα Γιαννάκου», «Φοίβος» και «Αθηνά», καθώς και στην ανάγκη απαλλαγής σχολικών μονάδων και αθλητικών εγκαταστάσεων από πρόστιμα. Επιπλέον, έθεσε το ζήτημα της στέγασης των εκπαιδευτικών σε απομακρυσμένες περιοχές και της ειδικής αντιμετώπισης των μαθητών που προέρχονται από περιοχές κηρυγμένες σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, όσον αφορά την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ο κ. Σταματόπουλος αναφέρθηκε, επίσης, σε σημαντικές θεσμικές διεκδικήσεις της Αυτοδιοίκησης, μεταξύ των οποίων η ίδρυση Ανώτατης Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η επαναλειτουργία των Σχολικών Επιτροπών. Μέσα από τις προτάσεις αυτές ανέδειξε την ανάγκη ενός αποτελεσματικότερου θεσμικού και χρηματοδοτικού πλαισίου, που θα επιτρέπει στους Δήμους να ανταποκρίνονται στις αρμοδιότητές τους και να διασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία των σχολικών και αθλητικών υποδομών.

Στη σημασία της προστασίας και ανάδειξης της βιομηχανικής κληρονομιάς ως παράγοντα τοπικής ανάπτυξης και διατήρησης της ιστορικής μνήμης αναφέρθηκε η **Αλεξάνδρα Αλεξοπούλου, Ομότιμη Καθηγήτρια του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Βιομηχανικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού (ΣΥ.ΒΙ.Κ. – ΕΛΛ.Ε.Τ.)**.

Η κ. Αλεξοπούλου ανέδειξε τη σημασία και τη χρησιμότητα της δημιουργίας ενός δικτύου Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την προστασία της βιομηχανικής κληρονομιάς, επισημαίνοντας τις πολλαπλές δυνατότητες που μπορεί να προσφέρει στις τοπικές κοινωνίες. Όπως υπογράμμισε, μια τέτοια πρωτοβουλία μπορεί να κινητοποιήσει το κοινωνικό κεφάλαιο, να ενεργοποιήσει την τοπική οικονομία μέσα από την αξιοποίηση των «κρυμμένων θησαυρών» κάθε περιοχής και να ενισχύσει την ιδιαίτερη φυσιογνωμία και την ταυτότητα των τόπων.

Παράλληλα, τόνισε ότι η ανάδειξη της βιομηχανικής κληρονομιάς συμβάλλει στη σύνδεση της τοπικής ανάπτυξης με την ιστορική και κοινωνική μνήμη των δημοτών, αναδεικνύοντας τον ουσιαστικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη διαφύλαξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε περιοχής.

Κ. Βλάσης: «Η Παιδεία και ο Πολιτισμός βρίσκονται στον πυρήνα της αυτοδιοικητικής αποστολής»

Στον ουσιαστικό ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ενίσχυση της εκπαίδευσης και στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων για την ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών αναφέρθηκε ο **Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Κώστας Βλάσης**. Χαρακτήρισε τη θεματική ενότητα «Πολιτισμός, Παιδεία: Επενδύοντας στο Μέλλον των Τοπικών Κοινωνιών» ως ζήτημα που αγγίζει τον πυρήνα της αυτοδιοικητικής αποστολής, υπογραμμίζοντας ότι οι άνθρωποι της Αυτοδιοίκησης γνωρίζουν καλύτερα από κάθε άλλον τις ανάγκες και τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε περιοχής.

Ο κ. Βλάσης επισήμανε ότι οι Δήμοι μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στη χαρτογράφηση των τοπικών εκπαιδευτικών αναγκών, στη δικτύωση φορέων και, όπου το θεσμικό πλαίσιο το επιτρέπει, στη δημιουργία ευκαιριών πρακτικής μάθησης, καθιστώντας την Τοπική Αυτοδιοίκηση σημαντικό συνομιλητή της εκπαιδευτικής διοίκησης. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε, τέλος, στη σημασία της διά βίου μάθησης, υπογραμμίζοντας ότι το δικαίωμα στην εκπαίδευση δεν έχει και δεν πρέπει να έχει ηλικιακό όριο. Όπως τόνισε, είναι σημαντικό να διασφαλίζονται ευκαιρίες συνέχισης της εκπαιδευτικής διαδρομής και για πολίτες που, για διάφορους λόγους, είχαν αναγκαστεί να τη διακόψουν.

Σ. Ζαχαράκη: «Επενδύουμε στο δημόσιο σχολείο του αύριο, με σύγχρονες υποδομές, νέες δεξιότητες και ίσες ευκαιρίες για κάθε παιδί»

Στις προτεραιότητες του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού για την αναβάθμιση της δημόσιας εκπαίδευσης αναφέρθηκε η **Υπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Σοφία Ζαχαράκη**, παρουσιάζοντας στοιχεία για τη σημερινή εικόνα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα και τις παρεμβάσεις που προωθούνται. Έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην καλλιέργεια νέων δεξιοτήτων, στην αξιοποίηση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων, στη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για κάθε παιδί και στη δημιουργία ασφαλέστερων και πιο σύγχρονων σχολικών υποδομών. Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρθηκε στην εισαγωγή εργαστηρίων ρομποτικής, τεχνητής νοημοσύνης και ψηφιακών τεχνολογιών, καθώς και στην ενίσχυση του οικονομικού εγγραμματισμού και των ψηφιακών δεξιοτήτων των μαθητών. Παράλληλα, παρουσίασε τον θεσμό των Δημόσιων Ωνασείων Σχολείων και τις πρωτοβουλίες για το Διεθνές Απολυτήριο (IB).

Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην ενίσχυση του δημόσιου σχολείου με ανθρώπινο δυναμικό και στην υποστήριξη μαθητών με διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε, προβλέπονται 5.259 νέοι μόνιμοι διορισμοί εκπαιδευτικών για το σχολικό έτος 2026–2027, ενώ κατά το σχολικό έτος 2025–2026 δημιουργήθηκαν 3.448 νέα Τμήματα Ένταξης. Αναφερόμενη στα Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕΔΑΣΥ), υπογράμμισε την ενίσχυση των δομών και των διαθέσιμων εργαλείων, καθώς και τη σημασία της στενότερης σύνδεσής τους με το σχολείο και την οικογένεια.

Η κ. Ζαχαράκη ανέδειξε τη σημασία της συνεργασίας του Υπουργείου με την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την κτιριακή αναβάθμιση των σχολικών μονάδων, κάνοντας ειδική αναφορά στο πρόγραμμα «Μαριέττα Γιαννάκου» για τη βελτίωση των σχολικών υποδομών. Παράλληλα, αναφέρθηκε στη στήριξη των εκπαιδευτικών μέσω κινήτρων και διευκολύνσεων σε ολόκληρη τη χώρα. Τέλος, παρουσίασε τις προτεραιότητες για την ανώτατη εκπαίδευση, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της φοιτητικής στέγασης και στην αύξηση των διαθέσιμων κλινών στις πανεπιστημιακές εστίες.